SACRORVM BIBLIORVM TOMVS

SECVNDVS.

N°

DREW THEOLOG...
SEMINARY LIBRAR...

detur mutatum.

CAP. XI.

Verſ. 2. In depreſsione] in loco depreſsiore & humiliore. 5. Ego tradens vos] tradam vos. *certitudinẽ & præſentiam participium ſignificat.* 8. Confecit ad verbum gladij] occidit gladio, *vt Venetum exemplar habet.* 10. In ore gladij conſumere] in ore gladij conſumptionis, *vel* exterminationis. 13. Non defecit verb.] בטל irritum fecit, *vel* otioſum reddidit. 20. Ab ante Dominum fuit ad obdurandum] Domini conſilium fuit vt obdurarentur corda eorum. Sed enim propter diſperdendos eos]vt diſperderentur. *verſ. vlt.* Quieuit terra à faciendo bello] à belligerando.

CAP. XII.

Verſ. 1. Hæreditauerunt terram eorum in trãſitu Iordanis] vltra Iordanem. Vſque ad Iobeca fluuium filiorum Ammõ] נחלא *torrentem, fluuium & vallem ſignificat.*

CAP. XIII.

Verſ. 1. Senex intrans in dies] Senex longæuus: *qui iam ad occaſum declinat, vt ſol occidens dicitur intrare.* Cenſa eſt] cenſebitur. 23. Oppida earum]oppida *vel* vicos *interpretamur loca alicui vrbi adiacentia, atq; eodem iure vſa: quæ neque caſtella ſunt neque villæ. Hiſpani cum Arabibus* Aldeas; *aliæ in Europa linguæ* Burgos *vocant.*

CAP. XIIII.

Verſ. 14. Ab antiquis] olim, ab initio, antiquis temporibus.

CAP. XV.

Verſ. 5. Et terminus anterioris plagæ] orientalis; *namque initium locorum & dierum ab Oriente eſt.* 9. Et flectit terminus] declinauit, *vel* circuiuit. *& inferius verſ.* 11. circuibit. *idem eſt verbum Chaldæum* תאר. Et fuerunt exitus eius ad terminum maris,]ad littus maris. *mari ipſo terminata eſt hæreditas illa.*

CAP. XVI.

Verſ. 5. Ad proſapias] per *vel* ſecundum proſapias. 10. Non exterminauerunt] expulerũt.

CAP. XVII.

Verſ. 5. Et ceciderunt funes] ſortes. *Tranſlatio ſumpta à prædiorũ menſoribus, vt in Pſal.* funes ceciderunt mihi in præclaris. 9. Fluuiũ Kana] fluuiũ arundinibus *refertum ſignificare videtur nomen.* 12. Et manſit Kananæus ad habitandum] Cœpit Kananæus habitare.

CAP. XVIII.

Verſ. 4. Et mittemus eos] mittamus. *Futurum tempus omnibus fere tẽporibus & modis aliarum linguarum reſpondet apud Chaldæos, præterquàm præſenti. ibidem,* ad os poſſeſsionum veſtrarum] iuxta poſſeſsiones veſtras. 6. Mittam ſortem] iaciam. 19. Ad ventum anteriorem] orientalem.

CAP. XIX.

Verſ. 29. Vſque ad vrbes arcium] vrbes caſtellis & arcibus munitas.

CAP. XX.

Verſ. 3. in non ſciendo, *ſiue* in non ſcientia]abſque ſcientia.

CAP. XXI.

Verſ. 11. Et ſpatia eius] ſuburbana.

CAP. XXII.

Verſ. 9. Ad Gilgelas Iordanis] ad limites *ſiue* terminos Iordanis. *Hinc Galilæarum nomen.* 10. In veſtro ædificare altare] in veſtra ædificatione altaris.

FINIS.

33 אָז עָלָה הֹרָם מֶלֶךְ גֶּזֶר לַעְזֹר אֶת־לָכִישׁ וַיַּכֵּהוּ
יְהוֹשֻׁעַ וְאֶת־עַמּוֹ עַד־בִּלְתִּי הִשְׁאִיר־לוֹ שָׂרִיד׃

34 וַיַּעֲבֹר יְהוֹשֻׁעַ וְכָל־יִשְׂרָאֵל עִמּוֹ מִלָּכִישׁ עֶגְלֹנָה
וַיַּחֲנוּ עָלֶיהָ וַיִּלָּחֲמוּ עָלֶיהָ׃

35 וַיִּלְכְּדוּהָ בַּיּוֹם הַהוּא וַיַּכּוּהָ לְפִי־חֶרֶב וְאֵת
כָּל־הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר־בָּהּ בַּיּוֹם הַהוּא הֶחֱרִים כְּכֹל
אֲשֶׁר־עָשָׂה לְלָכִישׁ׃

36 וַיַּעַל יְהוֹשֻׁעַ וְכָל־יִשְׂרָאֵל עִמּוֹ מֵעֶגְלוֹנָה
חֶבְרוֹנָה וַיִּלָּחֲמוּ עָלֶיהָ׃

37 וַיִּלְכְּדוּהָ וַיַּכּוּהָ לְפִי־חֶרֶב וְאֶת־מַלְכָּהּ וְאֶת־כָּל־
עָרֶיהָ וְאֶת־כָּל־הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר־בָּהּ לֹא־הִשְׁאִיר שָׂרִיד
כְּכֹל אֲשֶׁר־עָשָׂה לְעֶגְלוֹן וַיַּחֲרֵם אוֹתָהּ וְאֶת־כָּל־
הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר־בָּהּ׃

38 וַיָּשָׁב יְהוֹשֻׁעַ וְכָל־יִשְׂרָאֵל עִמּוֹ דְּבִרָה וַיִּלָּחֶם
עָלֶיהָ׃

39 וַיִּלְכְּדָהּ וְאֶת־מַלְכָּהּ וְאֶת־כָּל־עָרֶיהָ וַיַּכּוּם
לְפִי־חֶרֶב וַיַּחֲרִימוּ אֶת־כָּל־נֶפֶשׁ אֲשֶׁר־בָּהּ לֹא
הִשְׁאִיר שָׂרִיד כַּאֲשֶׁר עָשָׂה לְחֶבְרוֹן כֵּן־עָשָׂה
לִדְבִרָה וּלְמַלְכָּהּ וְכַאֲשֶׁר עָשָׂה לְלִבְנָה וּלְמַלְכָּהּ׃

40 וַיַּכֶּה יְהוֹשֻׁעַ אֶת־כָּל־הָאָרֶץ הָהָר וְהַנֶּגֶב
וְהַשְּׁפֵלָה וְהָאֲשֵׁדוֹת וְאֵת כָּל־מַלְכֵיהֶם לֹא הִשְׁאִיר
שָׂרִיד וְאֵת כָּל־הַנְּשָׁמָה הֶחֱרִים כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה
אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל׃

41 וַיַּכֵּם יְהוֹשֻׁעַ מִקָּדֵשׁ בַּרְנֵעַ וְעַד־עַזָּה וְאֵת כָּל־
אֶרֶץ גֹּשֶׁן וְעַד־גִּבְעוֹן׃

42 וְאֵת כָּל־הַמְּלָכִים הָאֵלֶּה וְאֶת־אַרְצָם
לָכַד יְהוֹשֻׁעַ פַּעַם אֶחָת כִּי יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
נִלְחָם לְיִשְׂרָאֵל׃

43 וַיָּשָׁב יְהוֹשֻׁעַ וְכָל־יִשְׂרָאֵל עִמּוֹ אֶל־הַמַּחֲנֶה
הַגִּלְגָּלָה׃

33 * Eo tempore aſcendit Hyrā rex Gazer
vt auxiliaretur Lachis, quem percuſsit Io
ſue cum omni populo eius vſq; ad inter-
nitionem.

34 * Tranſiuitque de Lachis in Eglon, &
circundedit,

35 * Atque expugnauit eam in eadem die:
percuſsitque in ore gladij omnes animas
quæ erant in ea, iuxta omnia quæ fecerat
Lachis.

36 * Aſcendit quoque cum omni Iſrael de
Eglon in Hebron, & pugnauit contra
eam:

37 * Cepitque & percuſsit in ore gladij,
regem quoque eius, & omnia oppida re-
gionis illius, vniuerſaſque animas quæ in
ea fuerant commoratæ. Non reliquit in
G ea vllas reliquias. ſicut fecerat Eglon, ſic
fecit & Hebron, cuncta quæ in ea reperit
conſumens gladio.

38 * Inde reuerſus in Dabir, cepit eam,

39 * Atque vaſtauit: regem quoque eius,
atque per circuitum oppida percuſsit in
ore gladij. Non dimiſit in ea vllas reli-
quias. ſicut fecerat Hebron & Lebna &
regibus earum, ſic fecit Dabir & regi il-
lius.

40 * Percuſsit itaque Ioſue omnem ter-
ram montanam, & Meridianam atque cā-
peſtrem, & Aſeroth cum regibus ſuis. Nō
dimiſit in ea vllas reliquias: ſed omne
quod ſpirare poterat interfecit, ſicut præ-
ceperat ei dominus Deus Iſrael,

41 * A Cadesbarne vſque Gazan. Om-
nem terram Geſen vſque Gabaon,

42 * Vniuerſoſque reges & regiones eo-
rum vno impetu cepit atque vaſtauit.
Dominus enim Deus Iſrael pugnauit
pro eo.

43 * Reuerſuſque eſt cum omni Iſrael ad
locum caſtrorum in Galgala.

תרגום יונתן

33 בְּכֵן סְלֵיק הוֹרָם מַלְכָּא דְגֶזֶר לְמִסְעַד יַת לָכִישׁ וּמְחָהִי יְהוֹשֻׁעַ וְיַת עַמֵּיהּ עַד דְלָא אִשְׁתְּאַר לֵיהּ מְשֵׁיזִיב׃
34 וַעֲבַר יְהוֹשֻׁעַ וְכָל יִשְׂרָאֵל עִמֵּיהּ מִלָּכִישׁ לְעֶגְלוֹן וּשְׁרוֹ עֲלַהּ וְאַגִּיחוּ קְרָבָא עֲלַהּ׃
35 וְכַבְשׁוּהָא בְּיוֹמָא הַהוּא וּמְחוֹהָא לְפִתְגַם דְּחָרֶב וְיַת כָּל נַפְשָׁתָא דְּבַהּ בְּיוֹמָא הַהוּא גְּמַר כְּכֹל דַעֲבַד לְלָכִישׁ׃
36 וּסְלֵיק יְהוֹשֻׁעַ וְכָל יִשְׂרָאֵל עִמֵּיהּ מֵעֶגְלוֹן לְחֶבְרוֹן וְאַגִּיחוּ קְרָבָא עֲלַהּ׃
37 וְכַבְשׁוּהָא וּמְחוֹהָא לְפִתְגַם דְּחָרֶב וְיַת מַלְכַּהּ וְיַת כָּל קִרְוָהָא וְיַת כָּל נַפְשָׁתָא דְּבַהּ לָא אַשְׁאַר מְשֵׁיזִיב כְּכָל דַּעֲבַד לְעֶגְלוֹן וּגְמַר יָתַהּ וְיַת
כָּל נַפְשָׁתָא דְּבַהּ׃ 38 וְתָב יְהוֹשֻׁעַ וְכָל יִשְׂרָאֵל עִמֵּיהּ לִדְבִיר וְאַגִּיחַ קְרָבָא עֲלַהּ׃
39 וְכַבְשַׁהּ וְיַת מַלְכַּהּ וְיַת כָּל קִרְוָהָא וּמְחוֹנוּן לְפִתְגַם דְּחָרֶב וְגַמַּרוּ יַת כָּל נַפְשָׁתָא דְּבַהּ לָא אַשְׁאַר מְשֵׁיזִיב כְּמָא דַעֲבַד לְחֶבְרוֹן כֵּן עֲבַד
לִדְבִיר וּלְמַלְכַּהּ וּכְמָא דַעֲבַד לְלִבְנָה וּלְמַלְכַּהּ׃ 40 וּמְחָא יְהוֹשֻׁעַ יַת כָּל יָתְבֵי אַרְעָא טוּרָא וְדָרוֹמָא וְשְׁפֵלְתָא וּמַשְׁפַּךְ
מֵרְמָתָא וְיַת כָּל מַלְכֵיהוֹן לָא אַשְׁאַר מְשֵׁיזִיב וְיַת כָּל נִשְׁמָה גְּמַר כְּמָא דְפַקֵּיד יְיָ אֱלָהָא דְיִשְׂרָאֵל׃
41 וּמְחַנוּן יְהוֹשֻׁעַ מֵרְקַם גֵּיאָה וְעַד עַזָּה וְיַת כָּל אַרְעָא דְגוֹשֶׁן וְעַד גִּבְעוֹן׃
42 וְיַת כָּל מַלְכַיָּא הָאִלֵּין וְיַת אַרְעֲהוֹן כְּבַשׁ יְהוֹשֻׁעַ זִמְנָא חֲדָא אֲרֵי יְיָ אֱלָהָא דְיִשְׂרָאֵל אַגִּיחַ קְרָבָא לְיִשְׂרָאֵל׃
43 וְתָב יְהוֹשֻׁעַ וְכָל יִשְׂרָאֵל עִמֵּיהּ לְמַשְׁרִיתָא לְגִלְגְּלָא׃

12 * וְאֶת־כָּל־עָרֵי הַמְּלָכִים־הָאֵלֶּה וְאֶת־כָּל־מַלְכֵיהֶם לָכַד יְהוֹשֻׁעַ וַיַּכֵּם לְפִי־חֶרֶב הֶחֱרִים אוֹתָם כַּאֲשֶׁר צִוָּה מֹשֶׁה עֶבֶד יְהוָה׃

13 * רַק כָּל־הֶעָרִים הָעֹמְדוֹת עַל־תִּלָּם לֹא שְׂרָפָם יִשְׂרָאֵל זוּלָתִי אֶת־חָצוֹר לְבַדָּהּ שָׂרַף יְהוֹשֻׁעַ׃

14 * וְכֹל שְׁלַל הֶעָרִים הָאֵלֶּה וְהַבְּהֵמָה בָּזְזוּ לָהֶם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל רַק אֶת־כָּל־הָאָדָם הִכּוּ לְפִי־חֶרֶב עַד־הִשְׁמִדָם אוֹתָם לֹא הִשְׁאִירוּ כָּל־נְשָׁמָה׃

15 * כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה עַבְדּוֹ כֵּן־צִוָּה מֹשֶׁה אֶת־יְהוֹשֻׁעַ וְכֵן עָשָׂה יְהוֹשֻׁעַ לֹא־הֵסִיר דָּבָר מִכֹּל אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה׃

16 * וַיִּקַּח יְהוֹשֻׁעַ אֶת־כָּל־הָאָרֶץ הַזֹּאת הָהָר וְאֶת־כָּל־הַנֶּגֶב וְאֵת כָּל־אֶרֶץ הַגֹּשֶׁן וְאֶת־הַשְּׁפֵלָה וְאֶת־הָעֲרָבָה וְאֶת־הַר יִשְׂרָאֵל וּשְׁפֵלָתֹה׃

17 * מִן־הָהָר הֶחָלָק הָעוֹלֶה שֵׂעִיר וְעַד־בַּעַל גָּד בְּבִקְעַת הַלְּבָנוֹן תַּחַת הַר־חֶרְמוֹן וְאֵת כָּל־מַלְכֵיהֶם לָכַד וַיַּכֵּם וַיְמִיתֵם׃

18 * יָמִים רַבִּים עָשָׂה יְהוֹשֻׁעַ אֶת־כָּל־הַמְּלָכִים הָאֵלֶּה מִלְחָמָה׃

19 * לֹא־הָיְתָה עִיר אֲשֶׁר הִשְׁלִימָה אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בִּלְתִּי הַחִוִּי יֹשְׁבֵי גִבְעוֹן אֶת־הַכֹּל לָקְחוּ בַמִּלְחָמָה׃

20 * כִּי מֵאֵת יְהוָה הָיְתָה לְחַזֵּק אֶת־לִבָּם לִקְרַאת הַמִּלְחָמָה אֶת־יִשְׂרָאֵל לְמַעַן הַחֲרִימָם לְבִלְתִּי הֱיוֹת־לָהֶם תְּחִנָּה כִּי לְמַעַן הַשְׁמִידָם כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה׃

21 * וַיָּבֹא יְהוֹשֻׁעַ בָּעֵת הַהִיא וַיַּכְרֵת אֶת־הָעֲנָקִים מִן־הָהָר מִן־חֶבְרוֹן מִן־דְּבִר מִן־עֲנָב וּמִכֹּל הַר יְהוּדָה וּמִכֹּל הַר יִשְׂרָאֵל עִם־עָרֵיהֶם הֶחֱרִימָם יְהוֹשֻׁעַ׃

12 * Et omnes per circuitum ciuitates, reges quoque earum cepit, percuſsit atque deleuit, ſicut præceperat ei Moyſes famulus Domini.

13 * Abſque vrbibus quæ erant in collibus & in tumulis ſitæ; ceteras ſuccendit Iſrael: vnam tantum Aſor munitiſsimam flamma conſumpſit.

14 * Omnemq́ue prædam iſtarum vrbiū ac iumenta diuiſerunt ſibi filij Iſrael, cunctis hominibus interfectis.

15 * Sicut præceperat Dominus Moyſi ſeruo ſuo, ita præcepit Moyſes Ioſue; & ille vniuerſa compleuit. Non præteriit de vniuerſis mandatis, nec vnum quidem verbum quod iuſſerat Dominus Moyſi.

16 * Cepit itaque Ioſue omnem terram montanam, & Meridianam, terramq́ue Geſen, & planiciem, & Occidentalem plagam, montemq́ue Iſrael & campeſtria eius;

17 * Et partem montis quæ aſcendit Seyr vſque Baalgath per planiciē Libani ſubter montem Hermon: omnes reges eo-
D rum cepit, percuſsit & occidit.

18 * Multo tempore pugnauit Ioſue contra reges iſtos.

19 * Non fuit ciuitas quæ ſe non traderet filiis Iſrael, præter Euæum qui habitabat in Gabaon. omnes enim bellando cepit.

20 * Domini enim ſententia fuerat, vt indurarentur corda eorum, & pugnarent contra Iſrael; & caderent; & non mererētur vllam clementiam, ac perirent; ſicut præceperat Dominus Moyſi.

21 * In tempore illo venit Ioſue, & interfecit Enachim de montanis Hebron, & Dabir, & Anab, & de omni monte Iuda & Iſrael, vrbéſque eorum deleuit.

תרגום יונתן

12 וְיַת כָּל קִירְוֵי מַלְכַיָא הָאִילֵין וְיַת כָּל מַלְכֵיהוֹן כְּבַשׁ יְהוֹשֻׁעַ וּמְחָנוּן לְפִתְגָם דְחָרֶב גַמַר יַתְהוֹן כְּמָא דְפַקֵיד מֹשֶׁה עַבְדָא דַייָ׃

13 לְחוֹד כָּל קִירְוַיָא דְקַיְמִין עַל תּוּקְפְהוֹן לָא אוֹקְדִינוּן יִשְׂרָאֵל אֱלָהֵין יַת חָצוֹר בִּלְחוֹדַהּ אוֹקֵיד בְּנוּרָא יְהוֹשֻׁעַ׃

14 וְכָל עֲדָאָה קִירְוַיָא הָאִילֵין וּבְעִירָא בַּזוּ לְהוֹן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְחוֹד יַת כָּל אֱנָשָׁא מְחוֹ לְפִתְגָם דְחָרֶב עַד דְשֵׁיצִיאוּ יַתְהוֹן לָא אַשְׁאַרוּ כָּל נְשָׁמָה׃

15 כְּמָא דְפַקֵיד יְיָ יַת מֹשֶׁה עַבְדֵיהּ כֵּן פַּקֵיד מֹשֶׁה יַת יְהוֹשֻׁעַ וְכֵן עֲבַד יְהוֹשֻׁעַ לָא בַטֵיל פִּתְגָמָא מִכֹּל דְפַקֵיד יְיָ יַת מֹשֶׁה׃

16 וְאַחְסִין יְהוֹשֻׁעַ יַת כָּל אַרְעָא הָדָא טוּרָא וְיַת כָּל אֲרַע דָרוֹמָא וְיַת כָּל אַרְעָא דְגֹשֶׁן וְיַת שְׁפֵילְתָא וְיַת מֵישְׁרָא וְיַת טוּרָא דְיִשְׂרָאֵל וּשְׁפֵילְתֵיהּ׃

17 מִן טוּרָא פְּלִיגָא דְסָלִיק לְשֵׂעִיר וְיַת מֵישַׁר גָד בְּבִקְעַת לִיבְנָן שִׁיפוֹלֵי טוּרָא דְחֶרְמוֹן וְיַת כָּל מַלְכֵיהוֹן כְּבַשׁ וּמְחָנוּן וְקַטְלִינוּן׃

18 יוֹמִין סַגִיאִין עֲבַד יְהוֹשֻׁעַ עִם כָּל מַלְכַיָא הָאִילֵין קְרָבָא׃

19 לָא הֲוָת קַרְתָּא דְאַשְׁלֵמַת עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֵילָהֵן חִוָּאֵי יָתְבֵי גִבְעוֹן יַת כּוֹלָּא נְסִיבוּ בִּקְרָבָא׃

20 אֲרֵי מִן קֳדָם יְיָ הֲוָת לְתַקָפָא יַת לִבְּהוֹן לְסַדָרָא קְרָבָא עִם יִשְׂרָאֵל בְּדִיל לְגַמָרוּתְהוֹן בְּדִיל דְלָא יְהוֹן עֲלֵיהוֹן רַחֲמִין אֲרֵי בְּדִיל לְשֵׁיצָיוּתְהוֹן כְּמָא דְפַקֵיד יְיָ יַת מֹשֶׁה׃

21 וַאֲתָא יְהוֹשֻׁעַ בְּעִידָנָא הַהִיא וְשֵׁיצִי יַת גִבָּרַיָא מִן טוּרָא מִן חֶבְרוֹן מִן דְבִיר מִן עֲנָב וּמִכָּל טוּר יְהוּדָה וּמִכָּל טוּרָא דְיִשְׂרָאֵל עִם קִרְוֵיהוֹן גַמְרִינוּן יְהוֹשֻׁעַ׃

9 * מֶ֣לֶךְ יְרִיח֔וֹ אֶחָ֕ד מֶ֥לֶךְ הָעַ֛י אֲשֶׁר־מִצַּ֥ד בֵּֽית־
אֵ֖ל אֶחָֽד׃
10 * מֶ֤לֶךְ יְרוּשָׁלִַ֙ם֙ אֶחָ֔ד מֶ֥לֶךְ חֶבְר֖וֹן אֶחָֽד׃
11 * מֶ֤לֶךְ יַרְמוּת֙ אֶחָ֔ד מֶ֥לֶךְ לָכִ֖ישׁ אֶחָֽד׃
12 * מֶ֤לֶךְ עֶגְלוֹן֙ אֶחָ֔ד מֶ֥לֶךְ גֶּ֖זֶר אֶחָֽד׃
13 * מֶ֤לֶךְ דְּבִר֙ אֶחָ֔ד מֶ֥לֶךְ גֶּ֖דֶר אֶחָֽד׃
14 * מֶ֤לֶךְ חָרְמָה֙ אֶחָ֔ד מֶ֥לֶךְ עֲרָ֖ד אֶחָֽד׃
15 * מֶ֤לֶךְ לִבְנָה֙ אֶחָ֔ד מֶ֥לֶךְ עֲדֻלָּ֖ם אֶחָֽד׃
16 * מֶ֤לֶךְ מַקֵּדָה֙ אֶחָ֔ד מֶ֥לֶךְ בֵּֽית־אֵ֖ל אֶחָֽד׃
17 * מֶ֤לֶךְ תַּפּ֙וּחַ֙ אֶחָ֔ד מֶ֥לֶךְ חֵ֖פֶר אֶחָֽד׃
18 * מֶ֤לֶךְ אֲפֵק֙ אֶחָ֔ד מֶ֥לֶךְ לַשָּׁר֖וֹן אֶחָֽד׃
19 * מֶ֤לֶךְ מָדוֹן֙ אֶחָ֔ד מֶ֥לֶךְ חָצ֖וֹר אֶחָֽד׃
20 * מֶ֨לֶךְ שִׁמְר֤וֹן מְראוֹן֙ אֶחָ֔ד מֶ֥לֶךְ אַכְשָׁ֖ף אֶחָֽד׃
21 * מֶ֤לֶךְ תַּעְנַךְ֙ אֶחָ֔ד מֶ֥לֶךְ מְגִדּ֖וֹ אֶחָֽד׃
22 * מֶ֤לֶךְ קֶ֙דֶשׁ֙ אֶחָ֔ד מֶֽלֶךְ־יָקְנְעָ֥ם לַכַּרְמֶ֖ל אֶחָֽד׃
23 * מֶ֥לֶךְ דּ֛וֹר לְנָפַ֥ת דּ֖וֹר אֶחָ֑ד מֶֽלֶךְ־גּוֹיִ֥ם לְגִלְגָּ֖ל
אֶחָֽד׃
24 * מֶ֥לֶךְ תִּרְצָ֖ה אֶחָ֑ד כָּל־מְלָכִ֖ים שְׁלֹשִׁ֥ים וְאֶחָֽד׃

יג

1 * וִֽיהוֹשֻׁ֣עַ זָקֵ֔ן בָּ֖א בַּיָּמִ֑ים וַיֹּ֨אמֶר יְהוָ֜ה אֵלָ֗יו
אַתָּ֤ה זָקַ֙נְתָּה֙ בָּ֣אתָ בַיָּמִ֔ים וְהָאָ֛רֶץ נִשְׁאֲרָ֥ה הַרְבֵּֽה־
מְאֹ֖ד לְרִשְׁתָּֽהּ׃
2 * זֹ֖את הָאָ֣רֶץ הַנִּשְׁאָ֑רֶת כָּל־גְּלִיל֥וֹת הַפְּלִשְׁתִּ֖ים
וְכָל־הַגְּשׁוּרִֽי׃
3 * מִן־הַשִּׁיח֞וֹר אֲשֶׁ֣ר ׀ עַל־פְּנֵ֣י מִצְרַ֗יִם וְעַ֨ד גְּב֤וּל
עֶקְרוֹן֙ צָפ֔וֹנָה לַֽכְּנַעֲנִ֖י תֵּחָשֵׁ֑ב חֲמֵ֣שֶׁת ׀ סַרְנֵ֣י
פְלִשְׁתִּ֗ים הָֽעַזָּתִ֤י וְהָֽאַשְׁדּוֹדִי֙ הָֽאֶשְׁקְלוֹנִ֣י הַגִּתִּ֔י
וְהָֽעֶקְרוֹנִ֖י וְהָעַוִּֽים׃
4 * מִתֵּימָ֞ן כָּל־אֶ֣רֶץ הַֽכְּנַעֲנִ֗י וּמְעָרָה֙ אֲשֶׁ֣ר לַצִּֽידֹנִ֔ים
עַד־אֲפֵ֖קָה עַ֖ד גְּב֥וּל הָאֱמֹרִֽי׃

9 * Rex Hiericho vnus, rex Hay qui eſt ex latere Bethel vnus,
10 * Rex Hieruſalem vnus, rex Hebron vnus,
11 * Rex Hierimoth vnus, rex Lachis vnus,
12 * Rex Eglon vnus, rex Gazer vnus,
13 * Rex Dabir vnus, rex Gader vnus.
14 * Rex Herma vnus, rex Hereth vnus.
15 * Rex Lebna vnus, rex Adollam vnus,
D
16 * Rex Maceda vnus, rex Bethel vnus,
17 * Rex Taphua vnus, rex Opher vnus,
18 * Rex Aphec vnus, rex Saron vnus,
19 * Rex Madan vnus, rex Aſor vnus,
20 * Rex Sameron vnus, rex Acſaph vnus,
21 * Rex Thenac vnus, rex Mageddo vnus,
22 * Rex Cedes vnus, rex Iachanem Carmeli vnus,
23 * Rex Dor & prouinciæ Dor vnus, rex gentium Galgal vnus,
24 * Rex Therſa vnus. Omnes reges triginta vnus.

CAP. XIII.

1 A IOſue ſenex prouectæque ætatis erat. & dixit Dominus ad eum: Senuiſti & longæuus es, terraque latiſſima derelicta eſt,
2 * Quæ necdum ſorte diuiſa eſt; omnis videlicet Galilæa, Philiſtiim, & vniuerſa Geſſuri,
3 * A fluuio turbido qui irrigat Ægyptum, vſque ad terminos Accaron contra Aquilonem, terra Chanaan quæ in quinque regulos Philiſtiim diuiditur, Gazæos & Azotios, Aſcalonitas, Gethæos, & Accaronitas.
4 * Ad meridiem verò ſunt Euæi, omnis terra Chanaan, & Maara Sidoniorum vſque Apheca, & terminos Amorræi,

תרגום יונתן

9 מַלְכָּא דִירִיחוֹ חַד מַלְכָּא דְעַי דִבְסְטַר בֵּיתאֵל חָד׃ 10 מַלְכָּא דִירוּשְׁלֶם חַד מַלְכָּא דְחֶבְרוֹן חָד׃ 11 מַלְכָּא דְיַרְמוּת חַד מַלְכָּא
דְלָכִישׁ חָד׃ 12 מַלְכָּא דְעֶגְלוֹן חַד מַלְכָּא דְגֶזֶר חָד׃ 13 מַלְכָּא דִדְבִיר חַד מַלְכָּא דְגֶדֶר חָד׃ 14 מַלְכָּא דְחָרְמָה חַד מַלְכָּא דַעֲרַד חָד׃
15 מַלְכָּא דְלִבְנָה חַד מַלְכָּא דַעֲדֻלָּם חָד׃ 16 מַלְכָּא דְמַקֵּדָה חַד מַלְכָּא דְבֵיתְאֵל חָד׃ 17 מַלְכָּא דְתַפּוּחַ חַד מַלְכָּא דְחֵפֶר חָד׃
18 מַלְכָּא דַאֲפֵק חַד מַלְכָּא דְלַשָּׁרוֹן חָד׃ 19 מַלְכָּא דְמָדוֹן חַד מַלְכָּא דְחָצוֹר חָד׃ 20 מַלְכָּא דְשִׁמְרוֹן מְרוֹן חַד מַלְכָּא דְאַכְשָׁף חָד׃
21 מַלְכָּא דְתַעְנַךְ חַד מַלְכָּא דִמְגִדּוֹ חָד׃ 22 מַלְכָּא דְקֶדֶשׁ חַד מַלְכָּא דְיָקְנְעָם לְכַרְמֶל חָד׃ 23 מַלְכָּא דְדוֹר לְפִילְכֵי דוֹר חָד׃
מַלְכָּא דְעַמְמֵי לְגִלְגָל חָד׃ 24 מַלְכָּא דְתִרְצָה חַד כָּל מַלְכַיָּא תְּלָתִין וְחָד׃

יג

1 וִיהוֹשֻׁעַ סִיב עָאל בְּיוֹמִין וַאֲמַר יְיָ לֵיהּ אַתְּ סִיבְתָּא עָלְתָא בְּיוֹמַיָּא וְאַרְעָא אִשְׁתְּאָרַת
סְגִיאַת לַחְדָא לְמֵירְתַהּ׃ 2 דָא אַרְעָא דְאִשְׁתְּאָרַת כָּל תְּחוּם פְּלִשְׁתָּאֵי וְכָל גְשׁוּרָאֵי׃
3 מִן שִׁיחוֹר דְעַל אַפֵּי מִצְרַיִם וְעַד תְּחוּם עֶקְרוֹן צִיפּוּנָה עַל אֲרַע כְּנַעֲנָאֵי מִתְחַשְׁבָא חַמְשָׁא טוּרְנֵי פְּלִשְׁתָּאֵי עַזָּאֵי וְאַשְׁדוֹדָאֵי אַשְׁקְלוֹנָאֵי
גִיתָּאֵי וְעֶקְרוֹנָאֵי וְעַוָּאֵי׃
4 מִדָּרוֹמָא כָּל אֲרַע כְּנַעֲנָאֵי וּמְעַרְתָּא דְכָל צִידוֹנָאֵי עַד אֲפֵקָה עַד תְּחוּם אֱמוֹרָאָה׃

* Regem Hiericho vnum, & regem Gai, 9
quæ eſt prope Bethel, vnum.
* Regem Hieruſalem vnum, regẽ Hebron 10
vnum,
* Regem Hierimoth vnum, regem Lachis 11
vnum,
* Regem Eglon vnum, Regem Gazer 12
vnum,
* Regem Dabir vnum, Regem Gader 13
vnum,
* Regem Herma vnum, Regem Ared 14
vnum,
* Regem Lebna vnum, Regem Odollam 15
vnum,
* Regem Maceda vnum, Regem Bethel 16
vnum,
* Regem Taphua vnum, Regem Epher 17
vnum,
* Regem Aphec vnum, Regem Leſaron 18
vnum,
* Regem Madan vnum, Regem Aſſor 19
vnum,
* Regem Ameron vnum, Regem Acſaph 20
vnum,
* Regem Thenach vnum, Regem Maged- 21
do vnum,
* Regem Cedes vnum, Regem Iachanam 22
Carmeli vnum,
* Regem Dor Naphathdor vnum, regem 23
gentium Galgal vnum, * Regem Therſa vnum. 24
omnes hi reges triginta & vnus.

CAP. XIII.

ET Ioſue ſenex prouectus diebus: & dixit 1
Dominus ad Ioſue: Tu ſenuiſti prouectꝰ die-
bus, & terra relicta eſt multa valde in poſſeſ-
ſionem: * Et hæc terra relicta, omnes termini 2
Philiſtijm, & vniuerſa Geſſuri, * Et Cha- 3
nanæus à terra inhabitata quæ è regione Ægy-
pti, vſque ad terminos Accaron à ſiniſtris Cha-
nanæorum, computatur quinque Satrapiis Phi
liſtijm, Gazæo, & Azotio, & Aſcalonitæ, &
Gethæo, & Accaronitæ, & Euæo: * Ex The 4
man & omni terra Chanaan à Gaza et Sidonij
vſq; ad Aphecca, vſq; ad terminos Amorræorũ.

9 * τὸν βασιλέα ἱεριχὼ ἕνα, καὶ τὸν βασιλέα τῆς γαί,
ἥ ἐστιν πλησίον βαιθὴλ ἕνα,
10 * βασιλέα ἱερουσαλὴμ ἕνα, βασιλέα χεβρὼν
ἕνα,
11 * βασιλέα ἱεριμοὺθ ἕνα, βασιλέα λαχὶς ἕνα,
12 * βασιλέα ἐγλὼμ ἕνα, βασιλέα γαζὲρ ἕνα,
13 * βασιλέα δαβὶρ ἕνα, βασιλέα γαδὲρ ἕνα,
14 * βασιλέα ἑρμὰ ἕνα, βασιλέα ἀρὲδ ἕνα,
15 * βασιλέα λεβνὰ ἕνα, βασιλέα ὀδολλὰμ ἕνα,
16 * βασιλέα μακηδὰ ἕνα, βασιλέα βαιθὴλ ἕνα.
17 * βασιλέα ταπφοὺ ἕνα, βασιλέα ἐφὲρ ἕνα,
18 * βασιλέα ἀφὲκ ἕνα, βασιλέα λεσαρὼν ἕνα,
19 * βασιλέα μαδὼν ἕνα, βασιλέα ἀσὼρ ἕνα,
20 * βασιλέα ἀμαρὼν ἕνα, βασιλέα ἀχασὰφ ἕνα,
21 * βασιλέα ἀθανὰχ ἕνα, βασιλέα μαγεδδὼ
ἕνα,
22 * βασιλέα κεδὲς ἕνα, βασιλέα ἰεκονὰμ τοῦ χερμὲλ
ἕνα,
23 * βασιλέα ἀδὼρ τοῦ ναφαθδὼρ ἕνα, βασιλέα γωεὶμ
τῆς γελγὲλ ἕνα,
24 * βασιλέα θερσὰ ἕνα· πάντες οὗτοι οἱ βασιλεῖς
τριάκοντα καὶ εἷς.

ιγ΄.

1 * Καὶ ἰησοῦς πρεσβύτερος προβεβηκὼς τῶν ἡμε-
ρῶν. καὶ εἶπεν κύριος πρὸς ἰησοῦν, σὺ γεγήρακας προ-
βεβηκὼς τῶν ἡμερῶν, καὶ ἡ γῆ ὑπολέλειπται πολλὴ σφό-
δρα εἰς κληρονομίαν·
2 * καὶ αὕτη ἡ γῆ ἡ καταλελειμμένη πάντα ὅρια φυ-
λιστιείμ, καὶ πᾶς ὁ γεσουρεί,
3 * καὶ ὁ χαναναῖος ἀπὸ γῆς ἀοικήτου τῆς κατὰ πρό-
σωπον αἰγύπτου ἕως τῶν ὁρίων ἀκκαρὼν ἐξ εὐωνύμων
τῶν χαναναίων, προσλογίζεται ταῖς πέντε σατρα-
πείαις τῶν φυλιστιείμ, τῷ γαζαίῳ, καὶ τῷ ἀζωτίῳ, καὶ τῷ
ἀσκαλωνίτῃ, καὶ τῷ γεθθαίῳ, καὶ τῷ ἀκκαρωνίτῃ, καὶ τῷ
εὐαίῳ.
4 * ἐκ θαιμὰν καὶ πάσῃ τῇ γῇ χαναὰν ἀπὸ γάζης,
καὶ οἱ σιδώνιοι ἕως ἀφεκὰ ἕως τῶν ὁρίων τῶν ἀμορ-
ραίων.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

9 Rex Iericho vnus, rex Ghay quæ in latere Bethel, vnus,
11 Rex Iermuth vnus, rex Lachis vnus,
13 Rex Debir vnus, rex Gheder vnus,
15 Rex Libna vnus, rex Ghadulam vnus,
17 Rex Thapuahh vnus, rex Hhepher vnus,
19 Rex Madon vnus, rex Hhaſzor vnus,
21 Rex Thaganach vnus, rex Migdo vnus,
23 Rex Dor ad regiones Dor vnus, rex populorum ad Gilgal vnus:
10 Rex Ieruſalem vnus, rex Hhebron vnus,
12 Rex Gheglon vnus, rex Gezer vnus,
14 Rex Harma vnus, rex Gharad vnus,
16 Rex Makeda vnus, rex Bethel vnus,
18 Rex Apheq vnus, rex Laſſaron vnus.
20 Rex Simeron Meron vnus, rex Achſaph vnus,
22 Rex Kedes vnus, rex Iokneghamad Carmelum, vnus:
24 Rex Thirſza vnus. Omnes reges triginta & vnus.

CAP. XIII.

ET Ioſue ſenex, intrans in dies; & dixit Dominus illi: Tu ſenuiſti, intraſti in dies; & terra relicta eſt multa valdè ad poſſidendum eam.
Et omnium Geſſuræorum,
2 Hæc terra quæ relicta eſt, omnis terminus Philiſtinorum, & omnium Geſſuræorum,
3 A Sihhor qui ſuper faciem Ægypti, & vſque ad terminum Ghekron ad Septentrionem ſuper terram Chenaghanæorum cenſa eſt,
quinque tyranni Philiſtæorum, Ghazæi, Aſdodæi, & Aſcalonæi, Gethæi, & Ghekronæi, & Ghauai.
4 Ab Auſtro omnis terra Chenaghanæorum, & ſpelunca omnium Sidoniorum vſque Apheca, vſque ad terminum Emorrhæi.

36 ומממטה ראובן את־בצר ואת־מגרשה
ואת־יהצה ואת־מגרשה ׃
37 את־קדמות ואת־מגרשה ואת־מיפעת
38 ואת־מגרשה ערים ארבע ׃ ומממטה גד
את־עיר מקלט הרצח את־רמת בגלעד ואת־
מגרשה ואת־מחנים ואת־מגרשה ׃
39 את־חשבון ואת־מגרשה את־יעזר ואת־
מגרשה כל־ערים ארבע ׃
40 כל־הערים לבני מררי למשפחתם
הנותרים ממשפחות הלוים ויהי גורלם ערים
41 שתים עשרה ׃ כל ערי הלוים בתוך אחזת
בני־ישראל ערים ארבעים ושמנה ומגרשיהן ׃
42 תהיינה הערים האלה עיר עיר ומגרשיה
סביבתיה כן לכל־הערים האלה ׃
43 ויתן יהוה לישראל את־כל־הארץ אשר
נשבע לתת לאבותם וירשוה וישבו בה ׃
44 וינח יהוה להם מסביב ככל אשר־נשבע
לאבותם ולא־עמד איש בפניהם מכל־איביהם
את כל־איביהם נתן יהוה בידם ׃
45 לא־נפל דבר מכל הדבר הטוב אשר־דבר
יהוה אל־בית ישראל הכל בא ׃

כב

1 אז יקרא יהושע לראובני ולגדי
2 ולחצי מטה מנשה ׃ ויאמר אלהם אתם
שמרתם את כל־אשר צוה אתכם משה עבד
יהוה ותשמעו בקולי לכל אשר־צויתי אתכם ׃
3 לא־עזבתם את־אחיכם זה ימים רבים
עד היום הזה ושמרתם את־משמרת מצות יהוה
אלהיכם ׃

36 De tribu Gad ciuitates confugij, Ramoth in Galaad & Manaim,

37 Et Eſebon & Iazer; ciuitates quatuor cum ſuburbanis ſuis.

38 De tribu Ruben ciuitates refugij, Boſor in ſolitudine Miſor & Iazer,

39 Et Ietſon, & Maſpha; ciuitates quatuor cum ſuburbanis ſuis.

40 Omnes vrbes filiorum Merari per familias & cognationes ſuas duodecim.

41 Itaque ciuitates vniuerſæ Leuitarum in medio poſſeſſionis filiorum Iſrael, fuerunt quadraginta octo cum ſuburbanis ſuis;

42 Singulæ per familias diſtributæ.

43 Dedítque Dominus Deus Iſraeli omnem terram quam traditurum ſe patribus eorum iurauerat, & poſſederunt illam atque habitauerunt in ea.

44 Dataque eſt ab eo pax in omnes per circuitum nationes, nullúſque eis hoſtium reſiſtere auſus eſt, ſed cuncti in eorum ditionem redacti ſunt.

45 Ne vnum quidem verbum quod illis præſtiturum ſe eſſe promiſerat, irritum fuit, ſed rebus expleta ſunt omnia.

CAP. XXII.

1 A EOdem tempore vocauit Ioſue Rubenitas & Gadditas, & dimidiam tribum Manaſſe.

2 Dixítque ad eos, Feciſtis omnia quæ præcepit vobis Moyſes famulus Domini, mihi quoque in omnibus obediſtis.

3 Nec reliquiſtis fratres veſtros longo tempore vſque in præſentem diem, cuſtodientes imperium Domini Dei veſtri.

תרגום יונתן

36 ומשבטא דראובן ית בצר וית רוחהא ית יהצה וית רוחהא ׃ 37 ית קדמות וית רוחהא ית מיפעת וית
רוחהא קרוין ארבע ׃ 38 ומשבטא דגד ית קרית שזבות קטולא ית רמות בגלעד וית רוחהא וית מחנים וית רוחהא ׃
39 ית חשבון וית רוחהא ית יעזר וית רוחהא כל קרוין ארבע ׃ 40 כל קירויא לבני מררי לזרעיתהון
דאישתארו מזרעית ליואי והוה עדבהון קירוין תרתא עשרה ׃ 41 כל קירוי ליואי בגו אחסנת בני ישראל קירוין ארבעין
ותמני ורוחיהן ׃ 42 יהוין קירויא האילין קרתא קרתא ורוחהא סחרנהא כן לכל קירויא האילין ׃ 43 ויהב ייי
לישראל ית כל ארעא דקיים למתן לאבהתהון ואחסינוהא ויתיבו בה ׃ 44 ואניח ייי להון מסחור סחור ככל דקיים
לאבהתהון ולא קם אנש קדמיהון מכל בעלי דבביהון ית כל בעלי דבביהון מסר ייי בידיהון ׃ 45 לא בטיל פתגמא מכל
פתגמוהי תקניא דמליל ייי על בית ישראל כולהון יתקיימו ׃

כב

1 בכין קרא יהושע לשיבטא דראובן ולשיבטא דגד ולפלגות שבטא דמנשה ׃ 2 ואמר להון אתון נטרתון ית כל
דפקיד יתכון משה עבדא דייי וקבלתון למימרי לכל דפקדית יתכון ׃ 3 לא שבקתון ית אחוכון דנן יומין סגיאין עד
יומא הדין ונטרתון ית מטרת תפקדתא מימרא דייי אלהכון ׃

25 וַיִּכְרֹת יְהוֹשֻׁעַ בְּרִית לָעָם בַּיּוֹם הַהוּא
26 וַיָּשֶׂם לוֹ חֹק וּמִשְׁפָּט בִּשְׁכֶם׃ וַיִּכְתֹּב יְהוֹשֻׁעַ
אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה בְּסֵפֶר תּוֹרַת אֱלֹהִים וַיִּקַּח
אֶבֶן גְּדוֹלָה וַיְקִימֶהָ שָּׁם תַּחַת הָאַלָּה אֲשֶׁר בְּמִקְדַּשׁ
27 יְהוָה׃ וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֶל־כָּל־הָעָם הִנֵּה
הָאֶבֶן הַזֹּאת תִּהְיֶה־בָּנוּ לְעֵדָה כִּי־הִיא שָׁמְעָה
אֵת כָּל־אִמְרֵי יְהוָה אֲשֶׁר דִּבֶּר עִמָּנוּ וְהָיְתָה בָכֶם
לְעֵדָה פֶּן־תְּכַחֲשׁוּן בֵּאלֹהֵיכֶם׃
28 וַיְשַׁלַּח יְהוֹשֻׁעַ אֶת־הָעָם אִישׁ לְנַחֲלָתוֹ׃
29 וַיְהִי אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיָּמָת יְהוֹשֻׁעַ
בִּן־נוּן עֶבֶד יְהוָה בֶּן־מֵאָה וָעֶשֶׂר שָׁנִים׃
30 וַיִּקְבְּרוּ אֹתוֹ בִּגְבוּל נַחֲלָתוֹ בְּתִמְנַת־סֶרַח
אֲשֶׁר בְּהַר־אֶפְרָיִם מִצְּפוֹן לְהַר־גָּעַשׁ׃
31 וַיַּעֲבֹד יִשְׂרָאֵל אֶת־יְהוָה כֹּל יְמֵי יְהוֹשֻׁעַ
וְכֹל יְמֵי הַזְּקֵנִים אֲשֶׁר הֶאֱרִיכוּ יָמִים אַחֲרֵי
יְהוֹשֻׁעַ וַאֲשֶׁר יָדְעוּ אֵת כָּל־מַעֲשֵׂה יְהוָה אֲשֶׁר
32 עָשָׂה לְיִשְׂרָאֵל׃ וְאֶת־עַצְמוֹת יוֹסֵף אֲשֶׁר־
הֶעֱלוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם קָבְרוּ בִשְׁכֶם בְּחֶלְקַת
הַשָּׂדֶה אֲשֶׁר קָנָה יַעֲקֹב מֵאֵת בְּנֵי־חֲמוֹר אֲבִי־
שְׁכֶם בְּמֵאָה קְשִׂיטָה וַיִּהְיוּ לִבְנֵי־יוֹסֵף לְנַחֲלָה׃
33 וְאֶלְעָזָר בֶּן־אַהֲרֹן מֵת וַיִּקְבְּרוּ אֹתוֹ בְּגִבְעַת
פִּינְחָס בְּנוֹ אֲשֶׁר נִתַּן־לוֹ בְּהַר אֶפְרָיִם׃

25 Percuſsit ergo Ioſue in die illo fœdus;
& propoſuit populo pręcepta atq; iudicia
in Sychem.
26 Scripſit quoque omnia verba hæc in
volumine legis Dei, & tulit lapidem per-
grãdem, poſuítque eum ſubter quercum
27 quę erat in ſanctuario Domini. Et di-
xit ad omnem populum: En lapis iſte erit
vobis in teſtimonium, quòd audierit om
nia verba Domini quæ locutus eſt vobis,
ne fortè poſtea negare velitis & mentiri
28 Dño Deo veſtro. Dimiſitqúe popu-
29 lum, ſingulos in poſſeſsionem ſuam. Et
poſt hęc mortuus eſt Ioſue filius Nun ſer-
uus Domini, centum decem annorum.
30 Sepelierúntq; eum in finibus poſſeſ-
ſionis ſuæ in Thamnathſare quę eſt ſita in
monte Ephraim, à Septentrionali parte
31 montis Gaas. Seruiuítque Iſrael Dño
cunctis diebus Ioſue & ſeniorũ, qui lon-
go vixerant tempore poſt Ioſue, & qui no
uerant omnia opera Dñi quæ fecerat in
32 Iſrael. Oſſa quoq; Ioſeph quæ tulerant
filij Iſrael de Ægypto, ſepelierunt in Sy-
chem, in parte agri, quem emerat Iacob à
filiis Emmor patris Sychem centum no-
uellis ouibus; & fuit in poſſeſsionem filio-
rum Ioſeph.
33 Eleazar quoq; filius Aaron mortuus
eſt, & ſepelierunt eum in Gabaath Phi-
nees filij eius, quæ data eſt ei in monte
Ephraim.

תרגום יונתן

25 וּגְזַר יְהוֹשֻׁעַ קְיָים לְעַמָּא בְּיוֹמָא הַהוּא וְשַׁוִּי לֵיהּ קְיָים וְדִין בִּשְׁכֶם׃ 26 וּכְתַב יְהוֹשֻׁעַ יָת פִּתְגָּמַיָּא הָאִילֵין
בִּסְפַר אוֹרָיְתָא דַיְיָ וּנְסֵיב אַבְנָא רַבְּתָא וַאֲקֵימַהּ תַּמָּן תְּחוֹת אֲלָתָא דִּי בְּבֵית מַקְדְּשָׁא דַיְיָ׃ 27 וַאֲמַר יְהוֹשֻׁעַ לְכָל עַמָּא הָא
אַבְנָא הָדָא תְּהֵי לָנָא כִּתְרֵין לוּחֵי אֶבֶן קְיָימָא אֲרֵי יָתַהּ עֲבַדְנָא לְסַהֲדוּ אֲרֵי פִּתְגָּמַיָּא דִּכְתִיבִין עֲלָהָא מֵעֵין כָּל פִּתְגָּמַיָּא דַיְיָ דְּמַלֵּיל עִמָּנָא וּתְהֵי
בְּכוֹן לְדָכְרָן דִּילְמָא תְּכַדְּבוּן קֳדָם אֱלָהֲכוֹן׃ 28 וְשַׁלַּח יְהוֹשֻׁעַ יָת עַמָּא גְּבַר לְאַחְסַנְתֵּיהּ׃ 29 וַהֲוָה בָּתַר
פִּתְגָּמַיָּא הָאִילֵין וּמִית יְהוֹשֻׁעַ בַּר נוּן עַבְדָּא דַיְיָ בַּר מְאָה וַעֲשַׂר שְׁנִין׃ 30 וּקְבַרוּ יָתֵיהּ בִּתְחוּם אַחְסַנְתֵּיהּ בְּתִמְנַת סֶרַח דִּי
בְּטוּרָא דְבֵית אֶפְרָיִם מִצִּפּוּנָא לְטוּר גָּעַשׁ׃ 31 וּפְלַח יִשְׂרָאֵל קֳדָם יְיָ כָּל יוֹמֵי יְהוֹשֻׁעַ וְכָל יוֹמֵי סָבַיָּא דְּאוֹרִיכוּ יוֹמִין בָּתַר
יְהוֹשֻׁעַ וְדִי יְדַעוּ יָת כָּל עוֹבָדָא דַיְיָ דַּעֲבַד לְיִשְׂרָאֵל׃ 32 וְיָת גַּרְמֵי יוֹסֵף דְּאַסִּיקוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם קְבַרוּ בִשְׁכֶם בְּאַחְסָנַת
חַקְלָא דִּזְבַן יַעֲקֹב מִן בְּנֵי חֲמוֹר אֲבוּהִי דִשְׁכֶם בִּמְאָה חוּרְפָן וַהֲווֹ לִבְנֵי יוֹסֵף לְאַחְסָנָא׃ 33 וְאֶלְעָזָר בַּר אַהֲרֹן מִית וּקְבַרוּ
יָתֵיהּ בְּגִבְעֲתָא דְפִינְחָס בְּרֵיהּ דְּאִתְיְהִבַת לֵיהּ בְּטוּר דְּבֵית אֶפְרָיִם׃

תם ספר יהושע

**ונקדא ומוגה עם רב עיון על ידי בנדיכטוס אריאש מונטנוס ממונה על המלאכה
הזאת במצות פיליפוס מלך ספרד מלך טוב וירא האלהים על
כל אשר הם קוראים בשם ישוע המשיח׃**

ב̃ א̃ מ̃

Et percuſſit Joſue fœdus cum populo in die 25
illa, & dedit ei legem & iudicium in Sychem.
Et ſcripſit Joſue verba hæc in librum le- 26
gis Dei, & tulit lapidem pergrandem, & ſta-
tuit eum Joſue illic ſubter terebinthum quæ
erat coram Domino.
Et dixit Joſue ad omnem populum, Ecce 27
lapis iſte erit vobis in teſtimoniū, quod ipſe au-
diuit omnia dicta à Domino quæ locutus eſt ad
vos hodie; & erit iſte in vobis in teſtimonium
in nouiſſimis diebus, quando mentiti fueritis
Domino Deo veſtro.
Et dimiſit Joſue populum ſingulos in lo- 28
cum ſuum.
Et factum eſt poſt hæc mortuus eſt Joſue fi- 29
lius Nun ſeruus Domini, filius centum decem
annorum.
Et ſepelierunt eū circa terminos poſſeſſionis 30
ſuæ in Thamnathaſarach in monte Ephraim,
à Septemtrione montis Gaas.
Et ſeruiuit Jſrael Domino cunctis diebus 31
Joſue & cunctis diebus ſeniorum qui duxe-
runt tempus poſt Ioſue, & qui viderunt om-
nia opera Domini quæ fecerat Jſrael.
Et oſſa Joſeph duxerūt filij Jſrael de Ægy- 32
pto, & ſepelierunt in Sycimis in parte agri
quem emit Jacob ab Amorræis habitantibus in
Sycimis centum nouellis ouibus; & dedit eam
Joſeph in parte.
Et Eleazar filius Aaron pontifex mortuus 33
eſt, & ſepultus eſt in Gabaath Phinees filij
eius, quam dedit ei in monte Ephraim.

25 καὶ διέθετο ἰησοῦς διαθήκην πρὸς τὸν λαὸν ἐν τῇ ἡ-
μέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ ἔδωκεν αὐτῷ νόμον καὶ κρίσιν ἐν συχέμ.
26 καὶ ἔγραψεν ἰησοῦς τὰ ῥήματα ταῦτα εἰς βιβλίον
νόμου τοῦ θεοῦ, καὶ ἔλαβεν λίθον μέγαν, καὶ ἔστησεν αὐτὸν
ἰησοῦς ἐκεῖ ὑπὸ τὴν τερέβινθον τὴν ἀπέναντι κυρίου.
27 καὶ εἶπεν ἰησοῦς πρὸς πάντα τὸν λαόν, ἰδοὺ ὁ λίθος
οὗτος ἔσται ὑμῖν εἰς μαρτύριον, ὅτι αὐτὸς ἀκήκοεν σύμπαν-
τα τὰ λεχθέντα ὑπὸ κυρίου ὅσα ἐλάλησεν πρὸς ὑμᾶς
σήμερον· καὶ ἔσται οὗτος ἐν ὑμῖν εἰς μαρτύριον ἐπ' ἐσχάτων
τῶν ἡμερῶν, ἡνίκα ἂν ψεύσησθε κυρίῳ τῷ θεῷ ὑμῶν.
28 καὶ ἀπέστειλεν ἰησοῦς τὸν λαὸν ἕκαστον εἰς τὸν τόπον
29 αὐτοῦ. καὶ ἐγένετο μετ' ἐκεῖνα ἀπέθανεν ἰησοῦς υἱὸς
ναυῆ δοῦλος κυρίου υἱὸς ἑκατὸν δέκα ἐτῶν.
30 καὶ ἔθαψαν αὐτὸν πρὸς τοῖς ὁρίοις τῆς κληρονομίας
αὐτοῦ ἐν θαμναθσαραχ ἐν τῷ ὄρει τοῦ ἐφραὶμ ἀπὸ βορ-
ρᾶ τοῦ ὄρους γαάς.
31 καὶ ἐλάτρευσεν ἰσραὴλ τῷ κυρίῳ πάσας τὰς ἡμέ-
ρας ἰησοῦ καὶ πάσας τὰς ἡμέρας τῶν πρεσβυτέρων ὅσοι
ἐφείλκυσαν τὸν χρόνον μετὰ ἰησοῦ, καὶ ὅσοι ἴδοσαν σύμπαντα
τὰ ἔργα κυρίου ὅσα ἐποίησεν τῷ ἰσραήλ.
32 καὶ τὰ ὀστᾶ ἰωσὴφ ἀνήγαγον οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ ἐξ αἰ-
γύπτου, καὶ κατώρυξαν ἐν συκίμοις ἐν τῇ μερίδι τοῦ ἀγροῦ
οὗ ἐκτήσατο ἰακὼβ παρὰ τῶν ἀμορραίων τῶν κατοικού-
των ἐν συκίμοις ἑκατὸν ἀμνάδων, καὶ ἔδωκεν αὐτὴν τῷ
ἰωσὴφ ἐν μερίδι.
33 καὶ ἐλεάζαρ ὁ υἱὸς ἀαρὼν ὁ ἀρχιερεὺς ἐτελεύτησεν,
καὶ ἐτάφη ἐν γαβαὰθ φινεὲς τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, ἣν ἔδωκεν αὐτῷ
ἐν τῷ ὄρει τῷ ἐφραίμ.

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

25 Et pepigit Ioſue fœdus populo in die illo; & poſuit illi pactum & iudicium in Sechem. 26 Et ſcripſit Ioſue ver-
ba hæc in libro Legis Domini; & tulit lapidem grandem; & ſtatuit illum ibi ſub quercu, quæ in domo ſanctuarij Domini.
27 Et dixit Ioſue omni populo, Ecce lapis hic erit nobis vt duæ tabulæ lapidis fœderis; namque eum fecimus ad teſtimonium;
nam verba quæ ſcripta ſuper ipſum ex oculo omnium verborum Domini quæ locutus eſt nobiſcum: & erit vobis in memoriale; ne fortè
mentiamini ante Deum veſtrum. 28 Et dimiſit Ioſue populum, virum ad poſſeſſionem ſuam. 29 Et fuit poſt
verba hæc; & mortuus eſt Ioſue filius Nun ſeruus Domini, filius centum & decem annorum. 30 Et ſepelierunt eum in termino
poſſeſſionis eius, in Thimnath Zzarahh, quæ in monte domus Ephraim, à ſeptentrione montis Gaghas. 31 Et ſeruiuit Iſrael ante
Dominum omnibus diebus Ioſue, & omnibus diebus ſeniorum qui prolongauere dies poſt Ioſue; & qui nouerunt omne factum Domi-
ni quod fecit Iſraeli. 32 Et oſſa Ioſeph quæ attulerunt filij Iſrael ex Ægypto, ſepelierunt in Sechem, in poſſeſſione agri quem emit
Iacob à filiis Hhamor patris Sichem in centum agnis; & fuerunt filijs Ioſeph in poſſeſſionem. 33 Et Elghazar filius Aharon mortuus
eſt; & ſepelierunt eum in Gibgatha Pinhhazz filij eius quæ data eſt ei in monte domus Ephraim.

FINIS IOSVE.

EX REGIS CATHOLICI MANDATO

Benedictus Arias Montanus D. Th. recenſuit & probauit.

B. Arias Montanus

24 * וַתֵּלֶךְ יַד בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל הָלוֹךְ וְקָשָׁה עַל
יָבִין מֶלֶךְ־כְּנָעַן עַד אֲשֶׁר הִכְרִיתוּ אֵת יָבִין
מֶלֶךְ־כְּנָעַן׃

ה

1 * וַתָּשַׁר דְּבוֹרָה וּבָרָק בֶּן־אֲבִינֹעַם
2 בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר׃ * בִּפְרֹעַ
פְּרָעוֹת בְּיִשְׂרָאֵל בְּהִתְנַדֵּב עָם בָּרְכוּ
3 יְהוָה׃ * שִׁמְעוּ מְלָכִים
הַאֲזִינוּ רֹזְנִים אָנֹכִי לַיהוָה אָנֹכִי
אָשִׁירָה אֲזַמֵּר לַיהוָה אֱלֹהֵי
4 יִשְׂרָאֵל׃ * יְהוָה בְּצֵאתְךָ מִשֵּׂעִיר בְּצַעְדְּךָ
מִשְּׂדֵה אֱדוֹם אֶרֶץ רָעָשָׁה
גַּם־שָׁמַיִם נָטָפוּ גַּם־עָבִים נָטְפוּ מָיִם׃
5 * הָרִים נָזְלוּ מִפְּנֵי יְהוָה זֶה
6 סִינַי מִפְּנֵי יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל׃ * בִּימֵי
שַׁמְגַּר בֶּן־עֲנָת בִּימֵי יָעֵל
חָדְלוּ אֳרָחוֹת וְהֹלְכֵי נְתִיבוֹת יֵלְכוּ
7 אֳרָחוֹת עֲקַלְקַלּוֹת׃ * חָדְלוּ
פְרָזוֹן בְּיִשְׂרָאֵל חָדֵלּוּ עַד שַׁקַּמְתִּי
דְּבוֹרָה שַׁקַּמְתִּי אֵם בְּיִשְׂרָאֵל׃
8 יִבְחַר אֱלֹהִים חֲדָשִׁים אָז לָחֶם
שְׁעָרִים מָגֵן אִם־יֵרָאֶה וָרֹמַח
9 בְּאַרְבָּעִים אֶלֶף בְּיִשְׂרָאֵל׃ * לִבִּי לְחוֹקְקֵי
יִשְׂרָאֵל הַמִּתְנַדְּבִים בָּעָם
10 בָּרְכוּ יְהוָה׃ * רֹכְבֵי אֲתֹנוֹת צְחֹרוֹת יֹשְׁבֵי
עַל־מִדִּין וְהֹלְכֵי עַל־דֶּרֶךְ שִׂיחוּ׃

24 * Qui creſcebant quotidie,& forti manu opprimebant Iabin regem Chanaan, donec delerent eum.

CAP. V.

1 A Ecinerúntque Debora & Barach filius Abinoem in illo die,dicentes:

2 * Qui ſponte obtuliſtis de Iſrael animas veſtras ad periculum,benedicite Domino.

3 * Audite reges, auribus percipite principes.Ego ſum,ego ſum,quę Domino canam, pſallam Domino Deo Iſrael.

4 * Domine cùm exires de Seyr, & tráſires per regiones Edom, terra mota eſt,cęlíque ac nubes diſtillauerunt aquis.

5 * Montes fluxerunt à facie Domini, & Synai à facie Domini Dei Iſrael.

6 * In diebus Samgar filij Anath in diebus Iahel quieuerunt ſemitæ; & qui ingrediebantur per eas, ambulauerunt per calles deuios.

7 * Ceſſauerunt fortes in Iſrael, & quieuerunt donec ſurgeret Debora, ſurgeret mater in Iſrael.

8 *Noua bella elegit Deus & portas hoſtium ipſe ſubuertit. Clypeus & haſta ſi apparuerunt in quadraginta millibus Iſrael.

9 * Cor meum diligit principes Iſrael qui propria voluntate obtuliſtis vos diſcrimini, benedicite Domino.

10 * Qui aſcenditis ſuper nitentes aſinos & ſedetis ſupra in iudicio, & ambulatis in via loquimini.

תרגום יונתן

24 וְאַזְלַת יַד בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אָזְלָא וְתָקְפָא עַל יָבִין מַלְכָּא דִכְנַעַן עַד דְשֵׁיצִיאוּ יַת יָבִין מַלְכָּא דִכְנָעַן׃

ה

1 וְשַׁבַּחַת דְּבוֹרָה וּבָרָק בַּר אֲבִינוֹעַם בְּעִידָנָא הַהוּא לְמֵימַר׃ 2 כַּד מְרַדוּ בֵית יִשְׂרָאֵל אֲתוֹ עֲלֵיהוֹן עַמְמַיָא וּטְרָדוּנוּן מִקִּירְוֵיהוֹן
וְכַד תָּבוּ לְמֶעְבַּד אוֹרַיְיתָא אִיתְגַּבַּרוּ אִינוּן עַל בַּעֲלֵי דְבָבֵיהוֹן וְתָרֵיכוּנוּן מֵעַל תְּחוּם אַרְעָא דְיִשְׂרָאֵל בְּכֵין עַל פוּרְעֲנוּת חֲבַר סִיסְרָא וּמַשִׁרְיָתֵיהּ
וְעַל נִיסָא וּפוּרְקָנָא דְאִתְעֲבֵד לְיִשְׂרָאֵל בְּכֵן תָּבוּ חַכִּימַיָא לְמֵיתַב בְּבָתֵּי כְנִישְׁתָּא בְרֵישׁ גְּלֵי לְאַלָּפָא יַת עַמָּא פִּיתְגָמֵי אוֹרַיְתָא בְּכֵן בְּרִיכוּ וְאוֹדוּ
קֳדָם יְיָ׃ 3 שְׁמַעוּ מַלְכַיָא וְאַצִיתוּ שִׁלְטוֹנַיָא אֲמֶרֶת דְּבוֹרָה בִּנְבוּאָה יְיָ אֲנָא מְשַׁבְּחָא וּמוֹדָא וּמְבָרְכָא קֳדָם יְיָ אֱלָהָא דְיִשְׂרָאֵל׃
4 יְיָ בְּיוֹם אִתְגַּלְיוּתָךְ לְהוֹן מִשֵּׂעִיר בְּהוֹפָעוּת יְקָרָךְ וְעַל תְּחוּמֵי אַרְעָא דֶאֱדוֹם אַרְעָא זָעַת אַף שְׁמַיָא מְכוֹ אַף עֲנָנַיָא נְגַדוּ מִטְרָא׃
5 טוּרַיָא זָעוּ מִן קֳדָם יְיָ דֵין סִינַי אִיתְרְגֵישׁ וְאִיתְרַגֵּיף וּסְלֵיק תְּנָנֵיהּ כִּתְנָנָא דְאַתּוּנָא מִן קֳדָם דְאִתְגְּלִי עֲלוֹהִי יְקָרָא דַייָ אֱלָהָא
דְיִשְׂרָאֵל׃ 6 כַּד חָבוּ בְּיוֹמֵי שַׁמְגַר בַּר עֲנָת בְּיוֹמֵי יָעֵל פְּסַקוּ עֲדֵי אָרְחָן דַהֲווֹ מְהַלְכִין בִּשְׁבִילִין מְתַקְנִין תָּבוּ לְמֶהֱוֵי אָזְלִין בְּאוֹרְחָן
מְגַנְבָן׃ 7 חֲרוּבָא קִירְוֵי פַּצְחַיָא דַהֲוָאָה יָהְבִין בְּאַרְעָא דְיִשְׂרָאֵל אִצְטְדִיאוּ וְאִטַּלְטְלוּ דַיָּרֵיהוֹן עַד דְאִישְׁתַּלְחִית אֲנָא דְבוֹרָה
אִישְׁתַּלְחִית לְאִיתְנַבָּאָה בְּגוֹ בֵית יִשְׂרָאֵל׃ 8 כַּד אִתְרְעִיאוּ בֵית יִשְׂרָאֵל לְמִפְלַח לְטַעֲוָתָא חַדְתָּן דְמִקָּרִיב אִיתְעֲבִידָא וְדְלָא
אִתְעֲסַקוּ בְהוֹן אֲבָהַתְהוֹן אֲתוֹ עֲלֵיהוֹן עַמְמַיָא וּטְרָדוּנוּן מִקִּירְוֵיהוֹן וְכַד תָּבוּ לְאוֹרַיְתָא אִיתְעֲבִידוּ לְהוֹן נִיסִין וּגְבוּרָן לָא יְכִילוּ לְהוֹן דְכַד
אֲתָא עֲלֵיהוֹן סַנְאָה וּמְעִיקָא בְּאַרְבְּעִין אַלְפִין אָחֲדֵי סַיְפִין וּבְשִׁיתִּין אַלְפִין אָחֲדֵי רוּמְחִין וּבְשַׁבְעִין אַלְפִין אָחֲדֵי תְּרִיסִין וּבִתְמָנֵי אַלְפִין
מְחַצְצֵי גִירְרַיָא בַּר מִתְּשַׁע מְאָה רְתִיכִין דְבַרְזְלָא דַהֲווֹ עִמֵּיהּ כָּל אִילֵין אַלְפַיָא וְכָל אִילֵין מַשִׁרְיָתָא לָא יְכִילוּ לְאַגָּחָא קְרָבָא בְיִשְׂרָאֵל׃
9 אֲמֶרֶת דְּבוֹרָה בִּנְבוּאָה אֲנָא שְׁלִיחָא לְשַׁבָּחָא לְסָפְרֵי יִשְׂרָאֵל דְכַד הֲוָת עָקְתָא הַהִיא לָא פְּסַקוּ מִלְמִדְרַשׁ בְּאוֹרַיְתָא וּכְדוּ יָאֵי לְהוֹן דְיָתְבִין
בְּבֵי כְנִישְׁתָּא בְּרֵישׁ גְּלֵי וּמַלְפִין יַת עַמָּא פִּתְגָמֵי אוֹרַיְתָא וּמְבָרְכִין וּמוֹדִין קֳדָם יְיָ׃
10 דַהֲווֹ מְבַטְּלִין עִסְקֵיהוֹן רְכִיבִין עַל אַתְנָן דַחֲשִׁיכָן בְּכָל מִינֵי צִיוּרִין וּמְהַלְּכִין בְּכָל תְּחוּם אַרְעָא דְיִשְׂרָאֵל וּמִתְחַבְּרִין לְמֵיתַב עַל דִינָא
יְהוֹן אָזְלִין בְּאוֹרְחָתְהוֹן וּמִשְׁתָּעַן עַל גְּבוּרָן דְאִיתְעֲבִידָא לְהוֹן׃

11 * וַיּוֹאֶל הַלֵּוִי לָשֶׁבֶת אֶת־הָאִישׁ וַיְהִי הַנַּעַר לוֹ
12 כְּאַחַד מִבָּנָיו׃ * וַיְמַלֵּא מִיכָה אֶת־יַד הַלֵּוִי
וַיְהִי־לוֹ הַנַּעַר לְכֹהֵן וַיְהִי בְּבֵית מִיכָה׃
13 * וַיֹּאמֶר מִיכָה עַתָּה יָדַעְתִּי כִּי־יֵיטִיב יְהוָה לִי
כִּי הָיָה־לִי הַלֵּוִי לְכֹהֵן׃

יח

1 בַּיָּמִים הָהֵם אֵין מֶלֶךְ
בְּיִשְׂרָאֵל וּבַיָּמִים הָהֵם שֵׁבֶט הַדָּנִי מְבַקֶּשׁ־לוֹ
נַחֲלָה לָשֶׁבֶת כִּי לֹא־נָפְלָה לוֹ עַד־הַיּוֹם
הַהוּא בְּתוֹךְ שִׁבְטֵי־יִשְׂרָאֵל בְּנַחֲלָה׃
2 * וַיִּשְׁלְחוּ בְנֵי־דָן מִמִּשְׁפַּחְתָּם חֲמִשָּׁה אֲנָשִׁים
מִקְצוֹתָם אֲנָשִׁים בְּנֵי־חַיִל מִצָּרְעָה וּמֵאֶשְׁתָּאֹל
לְרַגֵּל אֶת־הָאָרֶץ וּלְחָקְרָהּ וַיֹּאמְרוּ אֲלֵהֶם
לְכוּ חִקְרוּ אֶת־הָאָרֶץ וַיָּבֹאוּ הַר־אֶפְרַיִם עַד־
3 בֵּית מִיכָה וַיָּלִינוּ שָׁם׃ * הֵמָּה עִם־בֵּית
מִיכָה וְהֵמָּה הִכִּירוּ אֶת־קוֹל הַנַּעַר הַלֵּוִי וַיָּסוּרוּ
שָׁם וַיֹּאמְרוּ לוֹ מִי־הֱבִיאֲךָ הֲלֹם וּמָה־אַתָּה עֹשֶׂה
4 בָּזֶה וּמַה־לְּךָ פֹה׃ * וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם כָּזֹה וְכָזֶה
עָשָׂה לִי מִיכָה וַיִּשְׂכְּרֵנִי וָאֱהִי־לוֹ לְכֹהֵן׃
5 * וַיֹּאמְרוּ לוֹ שְׁאַל־נָא בֵאלֹהִים וְנֵדְעָה
הֲתַצְלִחַ דַּרְכֵּנוּ אֲשֶׁר אֲנַחְנוּ הֹלְכִים עָלֶיהָ׃
6 * וַיֹּאמֶר לָהֶם הַכֹּהֵן לְכוּ לְשָׁלוֹם נֹכַח יְהוָה
דַּרְכְּכֶם אֲשֶׁר תֵּלְכוּ־בָהּ׃
7 * וַיֵּלְכוּ חֲמֵשֶׁת הָאֲנָשִׁים וַיָּבֹאוּ לָיְשָׁה
וַיִּרְאוּ אֶת־הָעָם אֲשֶׁר־בְּקִרְבָּהּ יוֹשֶׁבֶת־לָבֶטַח
כְּמִשְׁפַּט צִידֹנִים שֹׁקֵט וּבֹטֵחַ וְאֵין־מַכְלִים דָּבָר
בָּאָרֶץ יוֹרֵשׁ עֶצֶר וּרְחוֹקִים הֵמָּה מִצִּידֹנִים וְדָבָר
אֵין־לָהֶם עִם־אָדָם׃
8 * וַיָּבֹאוּ אֶל־אֲחֵיהֶם צָרְעָה וְאֶשְׁתָּאֹל וַיֹּאמְרוּ
לָהֶם אֲחֵיהֶם מָה אַתֶּם׃

11 * Acquieuit & manſit apud hominem,
fuitque illi quaſi vnus de filiis.
12 * Impleuitque Micha manum eius, &
habuit puerum ſacerdotem apud ſe:
13 * Nunc ſcio, dicēs, quòd benefaciet mi-
hi Dominus, habenti Leuitici generis ſa-
cerdotem.

CAP. XVIII.

1 IN diebus illis non erat rex in Iſrael, & Sup.17.c Inf.21.d
A tribus Dan quærebat poſſeſſionem ſibi
vt habitaret in ea. Vſque ad illum enim
diem inter cæteras tribus ſortem non ac-
2 ceperat. * Miſerunt ergo filij Dan ſtirpis
& familiæ ſuæ quinque viros fortiſſimos
de Saraa & Eſthaol, vt explorarent terram
& diligenter inſpicerent. dixeruntque eis;
Ite & conſiderate terram. Qui cùm pergē-
tes veniſſent in montē Ephraim, & intraſ-
ſent domum Michæ, requieuerunt ibi:
3 * Et agnoſcentes vocem adoleſcentis
Leuitæ, vtentesque illius diuerſorio, dixe-
runt ad eum: Quis te huc adduxit? Quid
hic agis? Quam ob cauſam huc venire
voluiſti?
4 * Qui reſpondit eis: Hæc & hæc præ-
ſtitit mihi Michas, & me mercede condu-
B xit, vt ſim ei ſacerdos.
5 * Rogauerunt autem eum vt conſule-
ret Deum, & ſcire poſſent an proſpero iti-
nere pergerent, & res haberet effectum.
6 * Qui reſpondit eis: Ite cum pace. Do-
minus reſpicit viam veſtram, & iter quò
pergitis.
7 * Euntes igitur quinque viri venerunt
Lais, videruntque populum habitantem
in ea abſque vllo timore iuxta conſuetu-
dinem Sidoniorum ſecurum & quietum,
nullo eis penitus reſiſtēte, magnarumque
opum, & procul à Sidone atque à cunctis
hominibus ſeparatum.
8 * Reuerſique ad fratres ſuos in Sara &
Eſthaol, & quid egiſſent ſciſcitantibus,

תרגום יונתן

11 וּצְבִי לֵיוָאָה לְמִיתַּב עִם גַּבְרָא וַהֲוָה עוּלֵימָא לֵיהּ כְּחַד מִבְּנוֹהִי׃ 12 וְקָרִיב מִיכָה יָת קוּרְבַּן לֵיוָאָה וַהֲוָה לֵיהּ עוּלֵימָא לְכָהֵן
וַהֲוָה בְּבֵית מִיכָה׃ 13 וַאֲמַר מִיכָה כְּעַן יְדַעְנָא אֲרֵי אוֹטֵיב יְיָ לִי אֲרֵי הֲוָה לִי לֵיוָאָה לְכָהֵן׃

יח

1 בְּיוֹמַיָּא הָאִינוּן לֵית מַלְכָּא בְּיִשְׂרָאֵל וּבְיוֹמַיָּא הָאִינוּן שִׁבְטָא דְבֵית דָּן בָּעַן לְהוֹן אַחְסָנָא לְמִיתַּב
אֲרֵי לָא אִתְפְּלִגַת עַד יוֹמָא הַהוּא בְּגוֹ שִׁבְטַיָּא דְיִשְׂרָאֵל בְּאַחְסָנָא׃ 2 וּשְׁלַחוּ בְנֵי דָן מִזַּרְעִיָּתְהוֹן חַמְשָׁא גֻּבְרִין מִקְצָתְהוֹן גֻּבְרִין בְּנֵי
חֵילָא מִצָּרְעָה וּמֵאֶשְׁתָּאוֹל לְאַלָּלָא יָת אַרְעָא וּלְמִבְדְּקַהּ וַאֲמַרוּ לְהוֹן אֱזִילוּ בְּדוֹקוּ יָת אַרְעָא וַאֲתוֹ לְטוּרָא דְבֵית אֶפְרַיִם עַד בֵּית מִיכָה וּבָתוּ
תַמָּן׃ 3 אִינוּן עִם בֵּית מִיכָה וְאִינוּן אִשְׁתְּמוֹדַעוּ יָת קָל עוּלֵימָא לֵיוָאָה וְזָרוּ לְתַמָּן וַאֲמַרוּ לֵיהּ מַן אַיְתָךְ הַלְכָּא וּמָה אַתְּ עָבֵיד
כָּא וּמָה לָךְ כְּדֵין׃ 4 וַאֲמַר לְהוֹן כְּדֵין וּכְדֵין עֲבַד לִי מִיכָה וַאֲגְרַנִי וְאֶהֱוֵי לֵיהּ לְכָהֵן׃ 5 וַאֲמַרוּ לֵיהּ שְׁאַל כְּעַן בְּמֵימְרָא דַיְיָ
וְנִידַע הֲתַצְלַח אוֹרְחָנָא דַאֲנַחְנָא אָזְלִין עֲלַהּ׃ 6 וַאֲמַר לְהוֹן כָּהֲנָא אֱזִילוּ לִשְׁלָם אַתְקִין יְיָ אוֹרְחַכוֹן דִּי תְהָכוּן בַּהּ׃
7 וַאֲזַלוּ חַמְשָׁא גֻּבְרִין וַאֲתוֹ לְלָיִשׁ וַחֲזוֹ יָת עַמָּא דִּי בְגַוַּהּ יָתְבִין לְרוּחְצָן כְּהִילְכַת צִידוֹנָאֵי דְשָׁקְטִין וְשָׁרַן לְרוּחְצָן וְלֵית דְּמַנִּיק פִּיתְגָּמָא
בְּאַרְעָא יָרְתִין זְעִירִין וּרְחִיקִין אִינוּן מִצִּידוֹנָאֵי וּפִתְגָּם לֵית לְהוֹן עִם אֱנָשׁ׃
8 וַאֲתוֹ לְוַת אֲחֵיהוֹן לְצָרְעָה וּלְאֶשְׁתָּאוֹל וַאֲמַרוּ לְהוֹן אֲחֵיהוֹן מָה אַתּוּן׃

9 ויאמרו קומה ונעלה עליהם כי ראינו את־הארץ והנה טובה מאד ואתם מחשים אל־תעצלו ללכת לבא לרשת את־הארץ׃
10 כבאכם תבאו אל־עם בטח והארץ רחבת ידים כי־נתנה אלהים בידכם מקום אשר אין־שם מחסור כל־דבר אשר בארץ׃
11 ויסעו משם ממשפחת הדני מצרעה ומאשתאל שש־מאות איש חגור כלי מלחמה׃
12 ויעלו ויחנו בקרית יערים ביהודה על־כן קראו למקום ההוא מחנה־דן עד היום הזה הנה אחרי קרית יערים׃
13 ויעברו משם הר־אפרים ויבאו עד־בית מיכה׃
14 ויענו חמשת האנשים ההלכים לרגל את־הארץ ליש ויאמרו אל־אחיהם הידעתם כי יש בבתים האלה אפוד ותרפים ופסל ומסכה ועתה דעו מה־תעשו׃
15 ויסורו שמה ויבאו אל־בית־הנער הלוי בית מיכה וישאלו־לו לשלום׃
16 ושש־מאות איש חגורים כלי מלחמתם נצבים פתח השער אשר מבני דן׃
17 ויעלו חמשת האנשים ההלכים לרגל את הארץ באו שמה לקחו את־הפסל ואת האפוד ואת־התרפים ואת־המסכה והכהן נצב פתח השער ושש־מאות האיש החגור כלי המלחמה׃
18 ואלה באו בית מיכה ויקחו את־פסל האפוד ואת־התרפים ואת־המסכה ויאמר אליהם הכהן מה אתם עשים׃
19 ויאמרו לו החרש שים־ידך על־פיך ולך עמנו והיה־לנו לאב ולכהן הטוב היותך כהן לבית איש אחד או היותך כהן לשבט ולמשפחה בישראל׃

9 Reſponderunt: Surgite & eamus ad eos. vidimus enim terram valdè opulentam & vberem. nolite negligere, nolite ceſſare. eamus & poſſideamus eam:
10 Nullus erit labor. intrabimus ad ſecuros in regionem latiſsimam: tradetque nobis Deus locum in quo nullius rei eſt penuria eorum quæ gignuntur in terra.
11 Profecti igitur ſunt de cognatione Dan de Saraa & Eſthaol, ſexcenti viri accincti armis bellicis:
12 Aſcendenteſque manſerunt in Cariathiarim Iudæ, qui locus ex eo tempore, Caſtrorum Dan nomen accepit; & eſt poſt tergum Cariathiarim.
13 Indè tranſierunt in montē Ephraim. Cumque veniſſent ad domum Michæ,
14 Dixerunt quinque viri, qui prius miſſi fuerant ad conſiderandam terram Lais, cæteris fratribus ſuis: Noſtis quòd in domibus iſtis ſit ephod, & teraphim, & ſculptile atque conflatile? Videte quid vobis placeat.
15 Et cùm paululum declinaſſent, ingreſſi ſunt domum adoleſcētis Leuitę qui erat in domo Michæ, ſalutaueruntque eum verbis pacificis:
16 Sexcenti autem viri, ita vt erant armati, ſtabant ante oſtium.
17 At illi qui ingreſſi fuerant domum iuuenis, ſculptile, & ephod, & teraphim atque conflatile tollere nitebantur: & ſacerdos ſtabat ante oſtium, ſexcentis viris fortiſsimis
18 Haud procul expectantibus. Tulerunt igitur qui intrauerant, ſculptile, ephod, & idola atque conflatile. Quibus dixit ſacerdos, Quid facitis?
19 Cui reſponderunt: Tace, & pone digitum ſuper os tuum; venique nobiſcum vt habeamus te patrem ac ſacerdotem. quid tibi melius eſt vt ſis ſacerdos in domo vnius viri, an in vna tribu & familia in Iſrael?

תרגום יונתן

9 ואמרו קומו וניסק עליהון ארי חזינא ית ארעא והא טבא לחדא ואתון שתקין לא תתרשלון למיזל למיעל למירת ית ארעא׃
10 כמיתכון תיעלון לות עמא דשרן לרחצן וארעא פתיות ידין ארי מסרה יי בידכון אתרא דלית תמן חסרן כל מדעם די בארעא׃
11 ונטלו מתמן מזרעית דן מצרעה ומאשתאול שית מאה גברא מזרזין במני קרבא׃
12 וסליקו ושרו בקרית יערים בארעא דבית יהודה על כן קרו לאתרא ההוא משרית דן עד יומא הדין הא הוא אחורי קרית יערים׃
13 ועברו מתמן לטורא דבית אפרים ואתו עד בית מיכה׃
14 ואתיבו חמשא גבריא דאזלו לאללא ית ארעא דליש ואמרו לאחיהון הידעתון ארי אית בבתיא האילין אפוד ודמאין וצלם ומתכא וכען דעו מה תעבדון׃
15 וזרו לתמן ואתו לבית עולימא ליואה לבית מיכה ושאילו ליה לשלם׃
16 ושית מאה גברין מזרזין במני קרביהון קיימין במעלנא דתרעא דמבני דן׃
17 וסליקו חמשא גברין דאזלין לאללא ית ארעא אתו לתמן נסיבו ית צלם וית אפודא וית דמאין וית מתכא וכהנא קאים במעלנא דתרעא ושית מאה גברא דמזרזי במני קרבא׃
18 ואילין עלו לבית מיכה ונסיבו ית צלם אפודא וית דמאין וית מתכא ואמר להון כהנא מה אתון עבדין׃
19 ואמרו ליה שתוק שוי ידך על פומך ואיתא עמנא והוי לנא לאב ולכהן הטב דתהא כהין לבית גברא חד או דתהי כהין לשבט ולזרעו בישראל׃

20 * וַיִּיטַב לֵב הַכֹּהֵן וַיִּקַּח אֶת־הָאֵפוֹד וְאֶת־הַתְּרָפִים
וְאֶת־הַפָּסֶל וַיָּבֹא בְּקֶרֶב הָעָם׃
21 * וַיִּפְנוּ וַיֵּלֵכוּ וַיָּשִׂימוּ אֶת־הַטַּף וְאֶת־הַמִּקְנֶה
וְאֶת־הַכְּבוּדָּה לִפְנֵיהֶם׃
22 * הֵמָּה הִרְחִיקוּ מִבֵּית מִיכָה וְהָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר בַּבָּתִּים
אֲשֶׁר עִם־בֵּית מִיכָה נִזְעֲקוּ וַיַּדְבִּיקוּ אֶת־בְּנֵי־דָן׃
23 * וַיִּקְרְאוּ אֶל־בְּנֵי־דָן וַיַּסֵּבּוּ פְּנֵיהֶם וַיֹּאמְרוּ
לְמִיכָה מַה־לְּךָ כִּי נִזְעָקְתָּ׃
24 * וַיֹּאמֶר אֶת־אֱלֹהַי אֲשֶׁר־עָשִׂיתִי לְקַחְתֶּם וְאֶת־
הַכֹּהֵן וַתֵּלְכוּ וּמַה־לִּי עוֹד וּמַה־זֶּה תֹּאמְרוּ אֵלַי מַה־
25 לָּךְ׃ * וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו בְּנֵי־דָן אַל־תַּשְׁמַע קוֹלְךָ
עִמָּנוּ פֶּן־יִפְגְּעוּ בָכֶם אֲנָשִׁים מָרֵי נֶפֶשׁ וְאָסַפְתָּה
נַפְשְׁךָ וְנֶפֶשׁ בֵּיתֶךָ׃
26 * וַיֵּלְכוּ בְנֵי־דָן לְדַרְכָּם וַיַּרְא מִיכָה כִּי־חֲזָקִים
הֵמָּה מִמֶּנּוּ וַיִּפֶן וַיָּשָׁב אֶל־בֵּיתוֹ׃
27 * וְהֵמָּה לָקְחוּ אֵת אֲשֶׁר־עָשָׂה מִיכָה וְאֶת־הַכֹּהֵן
אֲשֶׁר הָיָה־לוֹ וַיָּבֹאוּ עַל־לַיִשׁ עַל־עַם שֹׁקֵט
וּבֹטֵחַ וַיַּכּוּ אוֹתָם לְפִי־חָרֶב וְאֶת־הָעִיר שָׂרְפוּ
בָאֵשׁ׃
28 * וְאֵין מַצִּיל כִּי רְחוֹקָה־הִיא מִצִּידוֹן וְדָבָר אֵין־
לָהֶם עִם־אָדָם וְהִיא בָּעֵמֶק אֲשֶׁר לְבֵית־
רְחוֹב וַיִּבְנוּ אֶת־הָעִיר וַיֵּשְׁבוּ בָהּ׃
29 * וַיִּקְרְאוּ שֵׁם־הָעִיר דָּן בְּשֵׁם דָּן אֲבִיהֶם אֲשֶׁר יוּלַּד
לְיִשְׂרָאֵל וְאוּלָם לַיִשׁ שֵׁם־הָעִיר לָרִאשֹׁנָה׃
30 * וַיָּקִימוּ לָהֶם בְּנֵי־דָן אֶת־הַפָּסֶל וִיהוֹנָתָן בֶּן־
גֵּרְשֹׁם בֶּן־מְנַשֶּׁה הוּא וּבָנָיו הָיוּ כֹהֲנִים לְשֵׁבֶט הַדָּנִי
עַד־יוֹם גְּלוֹת הָאָרֶץ׃
31 * וַיָּשִׂימוּ לָהֶם אֶת־פֶּסֶל מִיכָה אֲשֶׁר עָשָׂה כָּל־יְמֵי
הֱיוֹת בֵּית־הָאֱלֹהִים בְּשִׁלֹה׃
1 * וַיְהִי בַּיָּמִים הָהֵם וּמֶלֶךְ אֵין בְּיִשְׂרָאֵל

20 * Quod cùm audiſſet, acquieuit ſermo-
nibus eorum, & tulit ephod, & idola, ac
ſculptile; & profectus eſt cum eis.
21 * Qui cùm pergerent & ante ſe ire fe-
F ciſſent paruulos ac iumēta,& omne quod
22 erat precioſum, *Iamque à domo Michæ
eſſent procul, viri qui habitabant in ædi-
bus Michæ, conclamantes ſecuti ſunt,
23 * Et poſt tergum clamare cœperunt.
qui cùm reſpexiſſent, dixerunt ad Michā,
Quid tibi vis? cur clamas?
24 * Qui reſpondit: Deos meos quos mi-
hi feci tuliſtis, & ſacerdotē & omnia quæ
habeo, & dicitis, Quid tibi eſt?
25 * Dixeruntque ei filij Dan: Caue ne vl-
tra loquaris ad nos; & veniant ad te viri
animo concitati, & ipſe cum omni domo
tua pereas.
26 * Et ſic cœpto itinere perrexerunt. Vi-
dens autem Micha quòd fortiores ſe eſ-
ſent, reuerſus eſt in domum ſuam.
27 * Sexcenti autem viri tulerunt ſacer-
dotem, & quæ ſupra diximus, veneruntq;
G in Lais ad populum quieſcentem atque
ſecurum; & percuſſerunt eos in ore gladij,
vrbemque incendio tradiderunt:
28 * Nullo penitus ferente præſidium, eò
quòd procul habitarent à Sidone, & cum
nullo hominum haberent quicquam ſo-
cietatis ac negocij. erat autem ciuitas ſita
in regione Roob; quam rurſum extruētes
habitauerunt in ea:
29 * Vocato nomine ciuitatis Dan, iuxta
vocabulum patris ſui quem genuerat Iſ-
rael; quæ priùs Lais dicebatur.
30 * Poſueruntque ſibi ſculptile, & Iona-
than filium Gerſan filij Moyſi ac filios e-
ius ſacerdotes in tribu Dan vſq; ad diem
captiuitatis ſuæ.
31 * Manſitque apud eos idolum Mi-
chæ omni tempore quo fuit domus Dei
in Sylo. In diebus illis non erat rex in
Iſrael.

תרגום יונתן

20 ושפר לבא דכהנא ונסיב ית אפודא וית דמאין וית צלמא ועל בגו עמא׃ 21 ואתפניאו ואזלו ושויאו ית טפלא וית
בעירא וית קנינא קדמיהון׃ 22 אינון ארחיקו מבית מיכה וגבריא די בבתיא דעם בית מיכה אתכנישו ואדבקו ית בני דן׃
23 וקרו לבית דן ואסחרו אפיהון ואמרו למיכה מה לך ארי אתכנישתא׃
24 ואמר ית דחלתי דעבדית נסיבתון ודברתון וית כהנא ואזלתון ומה לי עוד ומה דין אתון אמרין לי מה לך׃
25 ואמרו ליה בני דן לא תשמע קלך עמנא דילמא ישלטון בכון גברין מרירי נפשן ותוסיף נפשך ונפש אנש ביתך׃
26 ואזלו בני דן לאורחתהון וחזא מיכה ארי תקיפין אינון מניה ואיתפני ותב לביתיה׃ 27 ואינון נסיבו ית דעבד
מיכה ודברו ית כהנא דהוה ליה ואתו עד ליש על עמא דשקטין ושרן לרוחצן ומחו יתהון לפתגם דחרב וית קרתא אוקידו בנורא׃
28 ולית דמשיזיב ארי רחיקין אינון מצידונאי ופתגם לית להון עם אנש ואנון במישר דלבית רחוב ובנו ית קרתא ויתיבו בה׃
29 וקרו שמא דקרתא דן כשום דן אבוהון דאיתיליד לישראל וברם ליש שמא דקרתא מלקדמין׃
30 ואקימו להון בני דן ית צלמא ויהונתן בר גרשם בר מנשה הוא ובנוהי הוו כומרין לשבטא דבני דן עד יומא דגלו יתבי ארעא׃
31 ושויאו להון ית צלם מיכה דעבד כל יומין דהוה קיים בית מקדשא דיי בשילה׃
1 והוה ביומיא האינון ומלכא לית בישראל

יט

וַיְהִי אִישׁ לֵוִי גָּר בְּיַרְכְּתֵי הַר־אֶפְרַיִם וַיִּקַּח־לוֹ
אִשָּׁה פִילֶגֶשׁ מִבֵּית לֶחֶם יְהוּדָה׃
2 וַתִּזְנֶה עָלָיו פִּילַגְשׁוֹ וַתֵּלֶךְ מֵאִתּוֹ אֶל־בֵּית אָבִיהָ
אֶל־בֵּית לֶחֶם יְהוּדָה וַתְּהִי־שָׁם יָמִים אַרְבָּעָה
חֳדָשִׁים׃
3 וַיָּקָם אִישָׁהּ וַיֵּלֶךְ אַחֲרֶיהָ לְדַבֵּר עַל־לִבָּהּ
לַהֲשִׁיבוֹ וְנַעֲרוֹ עִמּוֹ וְצֶמֶד חֲמֹרִים וַתְּבִיאֵהוּ בֵּית
אָבִיהָ וַיִּרְאֵהוּ אֲבִי הַנַּעֲרָה וַיִּשְׂמַח לִקְרָאתוֹ׃
4 וַיֶּחֱזַק־בּוֹ חֹתְנוֹ אֲבִי הַנַּעֲרָה וַיֵּשֶׁב אִתּוֹ שְׁלֹשֶׁת
יָמִים וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׁתּוּ וַיָּלִינוּ שָׁם׃
5 וַיְהִי בַּיּוֹם הָרְבִיעִי וַיַּשְׁכִּימוּ בַבֹּקֶר וַיָּקָם לָלֶכֶת
וַיֹּאמֶר אֲבִי הַנַּעֲרָה אֶל־חֲתָנוֹ סְעָד לִבְּךָ פַּת־לֶחֶם
וְאַחַר תֵּלֵכוּ׃
6 וַיֵּשְׁבוּ וַיֹּאכְלוּ שְׁנֵיהֶם יַחְדָּו וַיִּשְׁתּוּ וַיֹּאמֶר אֲבִי
הַנַּעֲרָה אֶל־הָאִישׁ הוֹאֶל־נָא וְלִין וְיִטַב לִבֶּךָ׃
7 וַיָּקָם הָאִישׁ לָלֶכֶת וַיִּפְצַר־בּוֹ חֹתְנוֹ וַיָּשָׁב וַיָּלֶן שָׁם׃
8 וַיַּשְׁכֵּם בַּבֹּקֶר בַּיּוֹם הַחֲמִישִׁי לָלֶכֶת וַיֹּאמֶר אֲבִי
הַנַּעֲרָה סְעָד־נָא לְבָבְךָ וְהִתְמַהְמְהוּ עַד־נְטוֹת הַיּוֹם
וַיֹּאכְלוּ שְׁנֵיהֶם׃
9 וַיָּקָם הָאִישׁ לָלֶכֶת הוּא וּפִילַגְשׁוֹ וְנַעֲרוֹ וַיֹּאמֶר
לוֹ חֹתְנוֹ אֲבִי הַנַּעֲרָה הִנֵּה נָא רָפָה הַיּוֹם לַעֲרֹב
לִינוּ־נָא הִנֵּה חֲנוֹת הַיּוֹם לִין פֹּה וְיִיטַב לְבָבֶךָ
וְהִשְׁכַּמְתֶּם מָחָר לְדַרְכְּכֶם וְהָלַכְתָּ לְאֹהָלֶךָ׃
10 וְלֹא־אָבָה הָאִישׁ לָלוּן וַיָּקָם וַיֵּלֶךְ וַיָּבֹא עַד־נֹכַח
יְבוּס הִיא יְרוּשָׁלָםִ וְעִמּוֹ צֶמֶד חֲמוֹרִים חֲבוּשִׁים
וּפִילַגְשׁוֹ עִמּוֹ׃
11 הֵם עִם־יְבוּס וְהַיּוֹם רַד מְאֹד וַיֹּאמֶר הַנַּעַר אֶל־
אֲדֹנָיו לְכָה־נָּא וְנָסוּרָה אֶל־עִיר־הַיְבוּסִי הַזֹּאת
וְנָלִין בָּהּ׃

CAP. XIX.

1 FVit quidã vir Leuites habitãs in latere
A mõtis Ephraim,qui accepit vxorem de
2 Bethleẽ Iuda.‡Quæ reliquit eũ,& reuerſa
eſt in domũ patris ſui in Bethleem, man-
3 ſitq́; apud eum quatuor mẽſibus. ‡Secu-
tuſq́; eſt eam vir ſuus, volẽs recõciliari ei,
atq; blandiri & ſecũ reducere, habens in
comitatu puerum & duos aſinos.quæ ſuſ-
cepit eũ, & introduxit in domum patris
ſui.Quod cùm audiſſet ſocer eius,eũq́; vi-
4 diſſet,occurrit ei lætus, ‡& amplexatus eſt
hominem. manſitq́; gener in domo ſoceri
tribus diebus,comedẽs cum eo & bibẽs fa
5 miliariter.‡Die autẽ quarto de nocte con-
B ſurgens,ꝓficiſci voluit.quem tenuit ſocer,
& ait ad eum: Guſta prius puſillum panis
& cõforta ſtomachum, & ſic proficiſceris.
6 ‡Sederuntq́; ſimul, ac comederunt & bi-
berunt. dixitq́; pater puellæ ad generum
ſuum: Quęſo te,vt hodie hic maneas,pa-
7 riterq́; lætemur. ‡At ille cõſurgens cœpit
velle ꝓficiſci.& nihilominus obnixè eum
8 ſocer tenuit,& apud ſe fecit manere. ‡Ma
nè autẽ facto parabat Leuites iter. cui ſo-
cer rurſum: Obſecro,inquit,vt paululum
cibi capias,&aſſumptis viribus donec in-
creſcat dies,poſteà proficiſcaris.Comede-
9 runt ergo ſimul: ‡Surrexitqúe adoleſcens
cum vxore ſua,& puero. cui rurſum locu-
tus eſt ſocer: Conſidera quòd dies ad oc-
caſum decliuior ſit, & propinquat ad ve-
ſperum. mane apud me etiam hodie, & 2.Reg. 11.d.
duc lætum diem, & cras proficiſceris vt
10 vadas in domum tuam. ‡Noluit gener
acquieſcere ſermonibus eius, ſed ſtatim
perrexit & venit contra Iebus, quæ altero
nomine vocatur Ieruſalem, ducens ſe-
cum duos aſinos onuſtos,&concubinam.
11 ‡Iamqúe aderant iuxta Iebus, & dies
mutabatur in noctem. Dixitqúe puer ad
dominum ſuum: Veni, obſecro,decline-
mus ad vrbem Iebuſæorum, & manea-
mus in ea.

תרגום יונתן

יט

וַהֲוָה גַּבְרָא לֵיוָאָה דָּר בְּסִיפֵי טוּרָא דְּבֵית אֶפְרַיִם וּנְסֵיב לֵיהּ אִתְּתָא
לְחֵינְתָא מִבֵּית לֶחֶם דְּבֵית יְהוּדָה׃ 2 וּבְסָרַת עֲלוֹהִי לְחֵינְתֵיהּ וַאֲזָלַת מִלְּוָתֵיהּ לְבֵית אֲבוּהָא לְבֵית לֶחֶם דְּבֵית יְהוּדָה וַהֲוָת תַּמָּן יוֹמִין
אַרְבְּעָא יַרְחִין׃ 3 וְקָם בַּעְלַהּ וַאֲזַל בָּתְרַהָא לְמַלָּלָא עַל לִבַּהּ לְאַתָּבוּתַהּ וְעוּלֵימֵיהּ עִמֵּיהּ וְזוּג חֲמָרִין וְאַעֲלָתֵיהּ לְבֵית אֲבוּהָא וַחֲזָיֵהּ
אֲבוּהָא דְעוּלֵימְתָּא וַחֲדִי לְקַדְמוּתֵיהּ׃ 4 וְאַתְקֵיף בֵּיהּ חֲמוּהִי אֲבוּהָא דְעוּלֵימְתָּא וִיתֵיב עִימֵּיהּ תְּלָתָא יוֹמִין וַאֲכַלוּ וּשְׁתִיו וּבָתוּ תַּמָּן׃
5 וַהֲוָה בְּיוֹמָא רְבִיעָאָה וְאַקְדִּימוּ בְצַפְרָא וְקָם לְמֵיזַל וַאֲמַר אֲבוּהָא דְעוּלֵימְתָּא לַחֲתָנֵיהּ סְעַד לִבָּךְ פִּיתָּא דְלַחְמָא וּבָתַר כֵּן תֵּיזְלוּן׃
6 וְאַסְחַרוּ וַאֲכַלוּ תַּרְוֵיהוֹן כַּחֲדָא וּשְׁתִיאוּ וַאֲמַר אֲבוּהָא דְעוּלֵימְתָּא לַחֲתָנֵיהּ שְׁרֵי כְעַן וּבִית וְיִשְׁפַּר לִבָּךְ׃ 7 וְקָם גַּבְרָא לְמֵיזַל
וְאַתְקֵיף בֵּיהּ חֲמוּהִי וְתָב וּבָת תַּמָּן׃ 8 וְאַקְדִּימוּ בְצַפְרָא בְּיוֹמָא חֲמִישָׁאָה לְמֵיזַל וַאֲמַר אֲבוּהָא דְעוּלֵימְתָּא סְעֵיד כְּעַן לִבָּךְ וְאִתְעַכַּבוּ
עַד מִתְפְּנֵי יוֹמָא וַאֲכַלוּ תַּרְוֵיהוֹן׃ 9 וְקָם גַּבְרָא לְמֵיזַל הוּא וּלְחֵינְתֵיהּ וְעוּלֵימֵיהּ וַאֲמַר לֵיהּ חֲמוּהִי אֲבוּהָא דְעוּלֵימְתָּא הָא כְעַן פְּנָיָא
יוֹמָא לְמֶעֱרַב בִּיתוּ כְעַן הָכָא לְחוּד בְּדֵי יוֹמָא דֵין בִּית כָּא וְיִשְׁפַּר לִבָּךְ וְתַקְדְּמִתּוּן מְחַר לְאוֹרְחַכוֹן וּתְהָךְ לְקִירְוָךְ׃ 10 וְלָא אֲבָה גַּבְרָא
לְמֵבַת וְקָם וַאֲזַל וַאֲתָא עַד לְקֳבֵיל יְבוּס הִיא יְרוּשְׁלֵם וְעִימֵּיהּ זוּג חֲמָרִין חֲשִׁיקִין וּלְחֵינְתֵיהּ עִמֵּיהּ׃ 11 אִינוּן עִם יְבוּס וְיוֹמָא מְאַךְ
לַחֲדָא וַאֲמַר עוּלֵימָא לְרִבּוֹנֵיהּ אִיתָא כְעַן וְנִזוּר לְקַרְתָּא דִיבוּסָאֵי הָדָא וּנְבִית בַּהּ׃

24 * הִנֵּה בִתִּי הַבְּתוּלָה וּפִילַגְשֵׁהוּ אוֹצִיאָה־נָּא
אוֹתָם וְעַנּוּ אוֹתָם וַעֲשׂוּ לָהֶם הַטּוֹב בְּעֵינֵיכֶם
וְלָאִישׁ הַזֶּה לֹא תַעֲשׂוּ דְּבַר הַנְּבָלָה הַזֹּאת׃
25 * וְלֹא־אָבוּ הָאֲנָשִׁים לִשְׁמֹעַ לוֹ וַיַּחֲזֵק הָאִישׁ
בְּפִילַגְשׁוֹ וַיֹּצֵא אֲלֵיהֶם הַחוּץ וַיֵּדְעוּ אוֹתָהּ
וַיִּתְעַלְּלוּ־בָהּ כָּל־הַלַּיְלָה עַד־הַבֹּקֶר וַיְשַׁלְּחוּהָ
26 בַּעֲלוֹת הַשָּׁחַר׃ * וַתָּבֹא הָאִשָּׁה לִפְנוֹת הַבֹּקֶר
וַתִּפֹּל פֶּתַח בֵּית־הָאִישׁ אֲשֶׁר־אֲדוֹנֶיהָ שָּׁם עַד־
27 הָאוֹר׃ * וַיָּקָם אֲדֹנֶיהָ בַּבֹּקֶר וַיִּפְתַּח דַּלְתוֹת
הַבַּיִת וַיֵּצֵא לָלֶכֶת לְדַרְכּוֹ וְהִנֵּה הָאִשָּׁה פִילַגְשׁוֹ
נֹפֶלֶת פֶּתַח הַבַּיִת וְיָדֶיהָ עַל־הַסַּף׃
28 * וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ קוּמִי וְנֵלֵכָה וְאֵין עֹנֶה וַיִּקָּחֶהָ עַל־
הַחֲמוֹר וַיָּקָם הָאִישׁ וַיֵּלֶךְ לִמְקֹמוֹ׃
29 * וַיָּבֹא אֶל־בֵּיתוֹ וַיִּקַּח אֶת־הַמַּאֲכֶלֶת וַיַּחֲזֵק
בְּפִילַגְשׁוֹ וַיְנַתְּחֶהָ לַעֲצָמֶיהָ לִשְׁנֵים עָשָׂר נְתָחִים
וַיְשַׁלְּחֶהָ בְּכֹל גְּבוּל יִשְׂרָאֵל׃
30 * וְהָיָה כָל־הָרֹאֶה וְאָמַר לֹא־נִהְיְתָה וְלֹא־נִרְאֲתָה
כָּזֹאת לְמִיּוֹם עֲלוֹת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם עַד
הַיּוֹם הַזֶּה שִׂימוּ־לָכֶם עָלֶיהָ עֻצוּ וְדַבֵּרוּ׃

כ

1 * וַיֵּצְאוּ כָּל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַתִּקָּהֵל הָעֵדָה כְּאִישׁ
אֶחָד לְמִדָּן וְעַד־בְּאֵר שֶׁבַע וְאֶרֶץ הַגִּלְעָד אֶל־יְהוָה
2 הַמִּצְפָּה׃ * וַיִּתְיַצְּבוּ פִּנּוֹת כָּל־הָעָם כֹּל שִׁבְטֵי
יִשְׂרָאֵל בִּקְהַל עַם הָאֱלֹהִים אַרְבַּע מֵאוֹת אֶלֶף
3 אִישׁ רַגְלִי שֹׁלֵף חָרֶב׃ * וַיִּשְׁמְעוּ בְּנֵי בִנְיָמִן כִּי־
עָלוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל הַמִּצְפָּה וַיֹּאמְרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל דַּבְּרוּ
אֵיכָה נִהְיְתָה הָרָעָה הַזֹּאת׃
4 * וַיַּעַן הָאִישׁ הַלֵּוִי אִישׁ הָאִשָּׁה הַנִּרְצָחָה
וַיֹּאמַר הַגִּבְעָתָה אֲשֶׁר לְבִנְיָמִן בָּאתִי אֲנִי וּפִילַגְשִׁי
לָלוּן׃

24 *Habeo filiam virginem, & hic homo
habet concubinam ; educam eas ad vos,
vt humilietis eas , & veſtram libidinem
compleatis: tantum obſecro ne ſcelus hoc
contra naturam operemini in virum.
25 *Nolebant acquieſcere ſermonibus illius.
quòd cernens homo eduxit ad eos concu-
binam ſuam, & eis tradididit illudẽdam.
Qua cùm tota nocte abuſi eſſent, dimiſe-
26 runt eam manè. *At mulier recedentibus
tenebris, venit ad oſtium domus vbi ma-
27 nebat dominus ſuus, & ibi corruit. *Ma-
G nè facto ſurrexit homo, & aperuit oſtium
vt cœptam expleret viam; & ecce concu-
bina eius iacebat ante oſtium ſparſis in li-
28 mine manibus. * Cui ille, putans eam
quieſcere, loquebatur: Surge vt ambule-
mus. qua nihil reſpondente, intelligens
quòd erat mortua, tulit eam, & impoſuit
aſino, reuerſuſque eſt in domum ſuam.
29 * Quam cùm eſſet ingreſſus, arripuit
gladium , & cadauer vxoris cum oſsibus
ſuis in duodecim partes ac fruſta conci-
dens miſit in omnes terminos Iſrael.
30 *Quod cùm vidiſſent ſinguli, conclama-
bant: Nũquam res talis facta eſt in Iſrael
ex eo die quo aſcenderũt patres noſtri de
Ægypto , vſque in præſens tempus. ferte
ſententiam, & in cõmune decernite quid
facto opus ſit.

CAP. XX.

1 EGreſsi itaque ſunt omnes filij Iſrael, &
A pariter congregati quaſi vir vnus de
Dan vſque Berſabee , & terra Galaad ad
2 Dominum in Maſpha: *Omnes quoque
anguli populorum, & cunctæ tribus Iſ-
rael in eccleſiam populi Dei conuenerũt
quadringenta millia peditum pugnato-
3 rum. *Nec latuit filios Beniamin quòd aſ-
cendiſſent filij Iſrael in Maſpha. Interro-
gatuſque Leuita maritus mulieris inter-
fectę, quomodo tantum ſcelus perpetratũ
4 eſſet; * Reſpondit: Veni in Gabaa Ben-
iamin cum vxore mea, illucque diuerti.

תרגום יונתן

24 הא ברתי בתולתא ולחינתיה אפיק כען יתהן ועַנו יתהן ועבידו להן דתקין בעיניכון ולגברא הדין לא תעבדון עיסק קלנא הדא׃
25 ולא אבו גבריא לקבלא מיניה ואתקיף גברא בלחינתיה ואפיק לותהון לברא וידעו יתה ואיתלעבו בה כל ליליא עד צפרא
ושלחוהא כמיסק צפרא׃ 26 ואתת איתתא למפני צפרא ונפלת בתרע בית גברא דרבונה תמן עד דינהר׃
27 וקם ריבונהא בצפרא ופתח דשי ביתא ונפק למיזל לארחיה והא איתתא לחינתיה רמיא בתרע ביתא וידהא מחתן על סיפא׃
28 ואמר לה קומי ונזיל ולא מתיבא ונסבה על חמרא וקם גברא ואזל לאתריה׃
29 ואתא לביתיה ונסיב ית סכינא ואתקיף בלחינתיה והדמה לאיברהא לתרין עשר איברין ושלחה בכל תחום ארעא דישראל׃
30 ויהי כל דחזי ואמר לא הות ולא איתחזיאת כהדא למן יומא דסליקו בני ישראל מארעא דמצרים עד יומא הדין שוו לבכון עלהא
איתיעצו ומלילו׃

כ

1 ונפקו כל בני ישראל ואתכנישת כנישתא כגברא חד למדן ועד באר שבע וארע גלעדאה לקדם יי למצפיא׃
2 ואתעתדו רישי כל עמא כל שבטיא דישראל בקהל עמא דיי ארבע מאת אלפין גבר רגלי שלפי סיפא׃
3 ושמעו בני בנימין ארי סליקו בני ישראל למצפיא ואמרו בני ישראל מלילו איכדין הות בישתא הדא׃
4 ואתיב גברא ליואה בעלה דאתתא קטילתא ואמר לגבעתא דלשבט בנימין עלית אנא ולחינתי למבת׃

21 * וּרְאִיתֶם וְהִנֵּה אִם־יֵצְאוּ בְנוֹת־שִׁילוֹ
לָחוּל בַּמְּחֹלוֹת וִיצָאתֶם מִן־הַכְּרָמִים וַחֲטַפְתֶּם לָכֶם
אִישׁ אִשְׁתּוֹ מִבְּנוֹת שִׁילוֹ וַהֲלַכְתֶּם אֶרֶץ בִּנְיָמִן׃
22 * וְהָיָה כִּי־יָבֹאוּ אֲבוֹתָם אוֹ אֲחֵיהֶם לָרוֹב
אֵלֵינוּ וְאָמַרְנוּ אֲלֵיהֶם חָנּוּנוּ אוֹתָם כִּי לֹא לָקַחְנוּ
אִישׁ אִשְׁתּוֹ בַּמִּלְחָמָה כִּי לֹא אַתֶּם נְתַתֶּם לָהֶם
כָּעֵת תֶּאְשָׁמוּ׃
23 * וַיַּעֲשׂוּ־כֵן בְּנֵי בִנְיָמִן וַיִּשְׂאוּ נָשִׁים לְמִסְפָּרָם מִן־
הַמְּחֹלְלוֹת אֲשֶׁר גָּזָלוּ וַיֵּלְכוּ וַיָּשׁוּבוּ אֶל־נַחֲלָתָם
וַיִּבְנוּ אֶת־הֶעָרִים וַיֵּשְׁבוּ בָּהֶם׃
24 * וַיִּתְהַלְּכוּ מִשָּׁם בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל בָּעֵת
הַהִיא אִישׁ לְשִׁבְטוֹ וּלְמִשְׁפַּחְתּוֹ וַיֵּצְאוּ מִשָּׁם אִישׁ
לְנַחֲלָתוֹ׃
25 * בַּיָּמִים הָהֵם אֵין מֶלֶךְ בְּיִשְׂרָאֵל אִישׁ הַיָּשָׁר
בְּעֵינָיו יַעֲשֶׂה׃

21 * Cumque videritis filias Sylo ad ducendos choros ex more procedere, exite repentè de vineis, & rapite ex eis ſinguli
D vxores ſingulas, & pergite in terram Ben iamin.
22 * Cumqúe venerint patres earum ac fratres, & aduerſum vos queri cœperint atque iurgari, dicemus eis: Miſeremini eorum. non enim rapuerunt eas iure bellantium atque victorum, ſed rogantibus vt acciperent non dediſtis;& à veſtra parte peccatum eſt.
23 * Fecerúntq; filij Beniamin vt ſibi fuerat imperatum, & iuxta numerum ſuũ rapuerunt ſibi de his quæ ducebãt choros vxores ſingulas, abierunt qúe in poſſeſsionem ſuam ædificantes vrbes, & habitantes in eis.
24 * Filij quoq; Iſrael reuerſi ſunt per tribus & familias in tabernacula ſua.
25 * In diebus illis non erat rex in Iſrael: ſed vnuſquiſque, quod ſibi rectum videbatur, hoc faciebat.

תרגום יונתן

21 ותחזון והא אם יפקון בנת שילה למיחג בחינגיא ותפקון מן כרמיא ותחטפון לכון גבר אתתיה מבנת שילה ותהכון לארע שבט בנימן׃ 22 ויהא ארי ייתון אבהתהון או אחיהון למידן קדמנא ונימר להון חניגן להון ארי לא סופיקנא למיתן להון גבר אתתיה בקרבא ארי לית אתון יהבין להון כעידן פון תחובון׃
23 ועבדו כן בני בנימין ונסיבו נשין למנייניהון מן חנגיא די אנסו ואזלו ותבו לאחסנתהון ובנו ית קרויא ויתיבו בהן׃
24 והליכו מתמן בני ישראל בעידנא ההיא גבר לשבטיה ולזרעיתיה ונפקו מתמן גבר לאחסנתיה׃
25 ביומיא האינון לית מלכא בישראל גבר דכשר בעינוהי יעבד׃

תם ספר שופטים

ונקרא ומוגה עם רב עיון על ידי בנדיכטוס אריאש מונטנוס ממונה על המלאכה
הזאת במצות פיליפוס מלך ספרד מלך טוב וירא האלהים על
כל אשר הם קוראים בשם ישוע המשיח׃

ב׳ א׳ מ׳

* Et videbitis, & ecce vt exierint filiæ ha- 21
bitantium Sylo tripudiantes in choris, et ex-
ibitis à vineis, & rapite vobis vir uxorem ſi-
bi à filiabus Sylo, & abibitis in terram Ben-
iamin.
* Et erit quãdo venerint patres earum vel 22
fratres eorum ad iudicandum ad nos, & dice-
mus ad eos: Miſeremini eorum, quoniam nõ ce-
pit vir ſibi uxorem in bello, quoniam non vos
dediſtis eis ſecundum tempus quo peccaſtis.
* Et fecerunt ſic filij Beniamin, & ceperũt 23
uxores iuxta numerum ſuum à tripudianti-
bus, quas rapuerunt, & abierunt, & reuerſi
ſunt in poſſeſſionem ſuam. & ædificauerunt ſi-
bi vrbes, & habitauerunt in eis.
* Et calcauerunt illinc filij Iſrael in tempo- 24
re illo vir in tribum ſuam & in cognationem
ſuam, & abiit illinc vir in poſſeſſionem ſuam.
* In diebus illis non erat rex in Iſrael. vir 25
rectum in oculis ſuis faciebat.

21 * καὶ ὄψεσθε, καὶ ἰδοὺ ὡς ἂν ἐξέλθωσιν αἱ θυγατέρες τῶν
κατοικούντων σηλὼ χορεύουσαι ἐν χοροῖς, καὶ ἐξελεύ-
σεσθε ἀπὸ τῶν ἀμπελώνων, καὶ ἁρπάσατε ὑμῖν ἀνὴρ γυ-
ναῖκα ἑαυτῷ ἀπὸ τῶν θυγατέρων σηλώ, καὶ ἀπελεύσεσθε
22 εἰς τὴν γῆν βενιαμίν. * καὶ ἔσται ὅταν ἔλθωσιν οἱ
πατέρες αὐτῶν ἢ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν κρίνεσθαι πρὸς ἡμᾶς,
καὶ ἐροῦμεν πρὸς αὐτούς, ἐλεήσατε αὐτούς, ὅτι οὐκ ἔλαβεν
ἀνὴρ ἑαυτῷ γυναῖκα ἐν τῷ πολέμῳ, ὅτι οὐχ ὑμεῖς δεδώ-
κατε αὐτοῖς κατὰ τὸν καιρὸν ὃν ἐπλημμελήσατε.
23 * καὶ ἐποίησαν οὕτως οἱ υἱοὶ βενιαμίν, καὶ ἔλαβον γυναῖ-
κας κατὰ τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν ἀπὸ τῶν χορευουσῶν, ὧν διήρπα-
σαν, καὶ ἀπῆλθον, καὶ ἐπέστρεψαν ἐπὶ τὴν κληρονομίαν αὐ-
τῶν. καὶ ᾠκοδόμησαν ἑαυτοῖς πόλεις, καὶ κατῴκησαν ἐν αὐταῖς.
24 * καὶ περιεπάτησαν ἐκεῖθεν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ ἐν τῷ και-
ρῷ ἐκείνῳ ἀνὴρ εἰς τὴν φυλὴν αὐτοῦ καὶ εἰς τὴν συγγένειαν
αὐτοῦ, καὶ ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν ἀνὴρ εἰς τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ.
25 * ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις οὐκ ἦν βασιλεὺς ἐν ἰσραήλ·
ἀνὴρ τὸ εὐθὲς ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ ἐποίει.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

21 Et aſpicietis, & ecce ſi exierint filiæ Siloh ad feriandum in feſtis, & exibitis ex vineis, & rapietis vobis vir vxorem ſuam ex filiabus Siloh, & ducetis eas ad terram tribus Biniamin.

22 Et erit quod venient patres earum aut fratres earum ad iudicandum ante nos, & dicemus eis: Compaſſi ſumus illis, quia non ſuffecimus ad dandum eis viro vxorem ſuam in bello; namque non vos dantes eis, iuxta tempus, ne forte peccetis.

23 Et fecerunt ſic filij Biniamin, & acceperunt mulieres ad numeros eorum ex choreis, quas rapuerunt; & iuerunt & redierunt ad poſſeſſiones ſuas: & ædificauerunt vrbes, & ſederunt in illis.

24 Et abierunt inde filij Iſrael in tempore illo vir ad tribum ſuam & ad proſapiam ſuam, & exierunt inde vir ad poſſeſſionem ſuam.

25 In diebus illis non erat rex in Iſrael: vir quod rectum in oculis ſuis faciet.

FINIS IVDICVM.

EX REGIS CATHOLICI MANDATO

Benedictus Arias Montanus D. Th. recenſuit & probauit.

B. Arias Montanus

א

1 וַיְהִי בִּימֵי שְׁפֹט הַשֹּׁפְטִים וַיְהִי
רָעָב בָּאָרֶץ וַיֵּלֶךְ אִישׁ מִבֵּית לֶחֶם
יְהוּדָה לָגוּר בִּשְׂדֵי מוֹאָב הוּא
וְאִשְׁתּוֹ וּשְׁנֵי בָנָיו׃
2 וְשֵׁם הָאִישׁ אֱלִימֶלֶךְ וְשֵׁם אִשְׁתּוֹ נָעֳמִי וְשֵׁם
שְׁנֵי־בָנָיו מַחְלוֹן וְכִלְיוֹן אֶפְרָתִים מִבֵּית לֶחֶם יְהוּדָה
וַיָּבֹאוּ שְׂדֵי־מוֹאָב וַיִּהְיוּ־שָׁם׃
3 וַיָּמָת אֱלִימֶלֶךְ אִישׁ נָעֳמִי וַתִּשָּׁאֵר הִיא וּשְׁנֵי בָנֶיהָ׃
4 וַיִּשְׂאוּ לָהֶם נָשִׁים מֹאֲבִיּוֹת שֵׁם הָאַחַת עָרְפָּה
וְשֵׁם הַשֵּׁנִית רוּת וַיֵּשְׁבוּ שָׁם כְּעֶשֶׂר שָׁנִים׃
5 וַיָּמֻתוּ גַם־שְׁנֵיהֶם מַחְלוֹן וְכִלְיוֹן וַתִּשָּׁאֵר הָאִשָּׁה
מִשְּׁנֵי יְלָדֶיהָ וּמֵאִישָׁהּ׃
6 וַתָּקָם הִיא וְכַלֹּתֶיהָ וַתָּשָׁב מִשְּׂדֵי מוֹאָב כִּי
שָׁמְעָה בִּשְׂדֵה מוֹאָב כִּי־פָקַד יְהוָה אֶת־עַמּוֹ לָתֵת
לָהֶם לָחֶם׃
7 וַתֵּצֵא מִן־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר הָיְתָה־שָׁמָּה וּשְׁתֵּי
כַלֹּתֶיהָ עִמָּהּ וַתֵּלַכְנָה בַדֶּרֶךְ לָשׁוּב אֶל־אֶרֶץ יְהוּדָה׃
8 וַתֹּאמֶר נָעֳמִי לִשְׁתֵּי כַלֹּתֶיהָ לֵכְנָה שֹּׁבְנָה אִשָּׁה
לְבֵית אִמָּהּ יַעֲשֶׂה יְהוָה עִמָּכֶם חֶסֶד כַּאֲשֶׁר עֲשִׂיתֶם
עִם־הַמֵּתִים וְעִמָּדִי׃
9 יִתֵּן יְהוָה לָכֶם וּמְצֶאןָ מְנוּחָה אִשָּׁה בֵּית אִישָׁהּ
וַתִּשַּׁק לָהֶן וַתִּשֶּׂאנָה קוֹלָן וַתִּבְכֶּינָה׃
10 וַתֹּאמַרְנָה־לָּהּ כִּי־אִתָּךְ נָשׁוּב לְעַמֵּךְ׃
11 וַתֹּאמֶר נָעֳמִי שֹׁבְנָה בְנֹתַי לָמָּה תֵלַכְנָה עִמִּי
הַעוֹד־לִי בָנִים בְּמֵעַי וְהָיוּ לָכֶם לַאֲנָשִׁים׃
12 שֹׁבְנָה בְנֹתַי לֵכְןָ כִּי זָקַנְתִּי מִהְיוֹת לְאִישׁ כִּי
אָמַרְתִּי יֶשׁ־לִי תִקְוָה גַּם הָיִיתִי הַלַּיְלָה לְאִישׁ וְגַם
יָלַדְתִּי בָנִים׃

INCIPIT LIBER RVTH.

CAP. I.

1 A IN diebus vnius Iudicis,
quando Iudices prȩerant,
facta eſt fames ĩ terra. ab-
iitque homo de Bethleẽ
Iuda vt peregrinaretur in
regione Moabitide cum
2 vxore ſua ac duobus liberis. *Ipſe vo-
cabatur Elimelech, & vxor eius Noemi,
& duo filij alter Maalon, & alter Chelion,
Ephratæi de Bethleem Iuda. Ingreſsique
regionem Moabitidem, morabantur ibi.
3 *Et mortuus eſt Elimelech maritus
4 Noemi, remanſitque ipſa cum filiis. *Qui
acceperunt vxores Moabitidas, quarum
vna vocabatur Orpha, alteraque Ruth.
5 Manſeruntque ibi decem annis, *Et am-
bo mortui ſunt, Maalon videlicet & Che
lion; remanſitque mulier orbata duobus
6 liberis ac marito. *Et ſurrexit vt in pa-
triam pergeret cum vtraque nuru ſua de
regione Moabitide. Audierat enim quòd
B reſpexiſſet Dominus populum ſuum, &
7 dediſſet eis eſcas. *Egreſſa eſt itaque de lo-
co peregrinationis ſuæ cum vtraque nu-
ru, & iam in via reuertendi poſita in ter-
8 ram Iuda, *Dixit ad eas: Ite in domum
matris veſtræ. Faciat vobiſcum Dominus
miſericordiam, ſicut feciſtis cum mortuis
9 & mecum. *Det vobis inuenire requiem
in domibus virorum quos ſortituræ eſtis.
Et oſculata eſt eas. Quæ eleuata voce flere
10 cœperunt, *Et dicere: Tecum perge-
mus ad populum tuum.
11 *Quibus illa reſpondit: Reuertimini
filiæ mi. cur venitis mecum? num vltra
habebo filios in vtero meo, vt viros ex me
ſperare poſsitis?
12 *Reuertimini filiæ mi, & abite. iam
enim ſenectute confecta ſum, nec apta
vinculo coniugali. Etiam ſi poſſem hac no
cte concipere & parere filios,

תרגום

א

1 והוה ביומי נגוד נגודיא והוה כפן תקיף בארעא דישראל ונפק גברא רבא מבית לחם יהודה לדור בחקל מואב הוא
ואנתתיה ותרין בנוי : 2 ושום גברא אלימלך ושום אנתתיה נעמי ושום תרין בנוי מחלון וכליון רבנין מן בית
לחם יהודה ואתו עד חקל מואב והוו תמן רופילין : 3 ומית אלימלך בעלה דנעמי ואשתארת היא ארמלא ותרין בנהא יתמין :
4 ונטלו להון נשין נוכראין מן בנת מואב שום חדא ערפה ושום תניתא רות ויתיבו תמן כזמן עשר שנין : 5 ומיתו אף תרויהון
מחלון וכליון ואשתארת אתתא מתכלא מתרין בנהא וארמלא מבעלה : 6 וקמת היא וכלתהא ותבת מחקל מואב ארום אתבשרת
בחקל מואב ארום דכר יי ית עמיה בית ישראל למיתן להון לחמא : 7 ונפקת מן אתרא דהות תמן ותרתין כלתהא עמה ומהלכן
בארחא למיתב לארע יהודה : 8 ואמרת נעמי לתרתין כלתהא אזילנא תובנא אתא לבית אמה יעביד יי עמכן טיבו כמא דעבדתון
עם בעליכן שכיביא דסריבתון למיסב גברין בתר מותיהון ועמי דזנתון וסוברתון יתי : 9 יהב יי לכון אגר שלים על טיבותא דעבדתון
לי ותשכחון נייחא כל חדא וחדא לבית בעלהא ונשיקת להון ונטלן קלהון ובכיאן : 10 ואמרן לה לא נתוב לעמנא ארום אלהין עימך
ניתוב לעמך : 11 ואמרת נעמי תובנא ברתי למה אתון אזלן עמי העד כען אית לי ולדין במעי ויהון לכון לגברין : 12 תובנא ברתי אזילנא
לעמכון ארום סיבית מלמהוי מבעלא לגבר ארום אמרית אילו אנא ריבא אית לי סבר ברם הויתי מבעלא בליליא וברם הויתי ילדא בנין :